

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΥΡΓΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Τα έντυπα και ραδιοτηλεοπτικά μέσα στη Λάρισα και η επίδραση
τους στην τοπική κοινωνία»

Δελμηγάλη Σοφία

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Αντώνης Γκοτσίνας

Πύργος 2015

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή

Τόπος, Ημερομηνία

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Ονοματεπώνυμο, Υπογραφή
2. Ονοματεπώνυμο, Υπογραφή
3. Ονοματεπώνυμο, Υπογραφή

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι το παρόν κείμενο αποτελεί προϊόν προσωπικής μελέτης και εργασίας και πως όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή της δηλώνονται σαφώς είτε στις παραπομπές είτε στη βιβλιογραφία. Γνωρίζω πως η λογοκλοπή αποτελεί σοβαρότατο παράπτωμα και είμαι ενήμερη για την επέλευση των νομίμων συνεπειών»

Ευχαριστίες

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον εισηγητή της πτυχιακής μου εργασίας κ. Γκοτσίνα ο οποίος με πίστεψε και με εμπιστεύτηκε ότι μπορώ να φέρω εις πέρας την ‘δύσκολη’ αυτή εργασία (λόγω της ιδιαιτερότητας του θέματος) και με ανέλαβε υπό επίβλεψή του αλλά και για την γόνιμη και εύστοχη κρίση του, στις παρατηρήσεις της και συμβουλές του που έγιναν για μένα μπούσουλας και να βοήθησαν καθοριστικά στη διόρθωση και ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας

Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους που με βοήθησαν και έπαιξαν καθοριστικό ρόλο για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την στήριξη καθ’ όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, τους φίλους μου και τα αγαπημένα μου πρόσωπα που ήταν ένθερμοι υποστηρικτές μου κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας αυτής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αναλύεται η ανάπτυξη των ΜΜΕ κατά το πέρασμα των χρόνων στον ελλαδικό χώρο και στην περιοχή της Λάρισας. Αρχικά μελετάμε τον έντυπο Τύπο ο οποίος αποτέλεσε το πρώτο μέσο έκφρασης ΜΜΕ. Θα μελετήσουμε την εξέλιξη του ραδιοφώνου τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ελληνικό επίπεδο. Παράλληλα με τον τύπο, σχεδόν, αναπτύχθηκε και το ραδιόφωνο σαν μέσο γρήγορης και μαζικής ενημέρωσης. Η αμεσότητα στην πληροφόρηση σε συνδυασμό με την δυνατότητα επικοινωνίας από τεράστιες αποστάσεις αποτέλεσαν την αιτία που καθιστά το μέσο αυτό βιώσιμο μέχρι σήμερα όντας ακόμα στο «παιχνίδι» της επιρροής των ΜΜΕ σε κοινωνικό, πολιτικό και εμπορικό επίπεδο. Ακόμη θα αναφερθούμε σε ένα ακόμη ΜΜΕ αυτό της τηλεόρασης. Επίσης θα γίνει αναφορά στο Διαδίκτυο καθώς αποτελεί σήμερα ένα ισχυρότατο μέσο μαζικής ενημέρωσης και διαφήμισης. Στη συνέχεια θέλοντας να ερευνήσουμε την επίδραση που έχουν τα ΜΜΕ στους κατοίκους της Λάρισας έχουμε κάνει σχετικά έρευνα στην περιοχή της Λάρισας τόσο από τη μεριά των ΜΜΕ Λάρισας όσο και από μερίδες του κόσμου της Λάρισας. Η έρευνα έγινε σχετικά με τις προτιμήσεις για την καθημερινή ενημέρωση αλλά αντίστοιχα στην επιλογή των ειδήσεων που προσφέρουν. Ευχαριστούμε πολλοί το προσωπικό του «RadioPolis», τον Διευθυντή σύνταξης της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» κ. Χρήστου Τσαντήλα, τη μερίδα φοιτητών από τα Τ.Ε.Ι. της Λάρισας αλλά και των ηλικιωμένων που με χαρά πήραν μέρος στην έρευνα μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	viii
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	ix
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Εισαγωγή.....	1
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Τυπογραφία.....	2
2.1 Ιστορία του Τύπου.....	3
2.1.1 Η δράση της ελληνικής ομογένειας.....	3
2.1.2 Εξέλιξη του τύπου στην Ελλάδα.....	6
2.1.3 Η Εφημερίδα Σήμερα	11
3 ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	12
3.1 Ραδιόφωνο	12
3.1.1 Ιστορική Εξέλιξη	14
3.1.2 Οι Πρώτες Πειραματικές Απόπειρες στην Ελλάδα.....	15
3.1.3 Το Ραδιόφωνο στην Κατοχή.....	16
3.2 Τηλεόραση.....	17
3.2.1 Ετυμολογία	18
3.2.2 Ιστορική Εξέλιξη	18
3.2.3 Η τηλεόραση στην Ελλάδα	20
4 Διαδίκτυο	22
4.1 Χαρακτηριστικά	22
4.1.1 Ορισμός	23
4.1.2 Τοπολογία του Διαδικτύου.....	23
4.1.3 Ιστορική Εξέλιξη	24

4.2	Το internet στην Ελλάδα	25
5	ΜΜΕ στην Τοπική Κοινωνία της Λάρισας	27
6	Εφημερίδες της Λάρισας.....	28
6.1.1	«Αστήρ» Θεσσαλίας – η πρώτη εφημερίδα στη Λάρισα	28
6.1.2	Λαρισαϊκές εφημερίδες του 19ου αιώνα.....	28
6.1.3	Σατιρικές και μαθητικές εφημερίδες	28
6.1.4	Εφημερίδες 20ού αιώνα.....	29
6.2	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.....	29
6.2.1	Ο ιδρυτής	30
6.2.2	Ιστορία.....	30
6.2.3	Τα έντυπα	31
6.2.4	Η προσφορά.....	32
6.2.5	Η προοπτική	32
6.3	Ημερήσιος Κήρυκας.....	32
6.3.1	Ιστορία.....	33
6.3.2	Τα έντυπα	34
6.4	Κόσμος	34
6.4.1	Ιστορία.....	34
6.4.2	Σημεία πώλησης	35
6.5	Θεσσαλικές Αγγελίες	35
6.5.1	Ιστορία.....	35
6.5.2	Σήμερα.....	35
6.6	Αγροτική έκφραση	36
6.6.1	Περιεχόμενο	36
6.7	The Match.....	36
6.8	Θεσσαλική Press.....	36

6.8.1	Ιστορία.....	36
6.8.2	Διάθεση.....	37
6.8.3	Στόχοι	37
6.9	Μέλλον	38
6.10	Τοπική Έρευνα για την επιρροή των Λαρισαϊκών εφημερίδων - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»..	38
6.10.1	Πλεονεκτήματα Τοπικών Εφημερίδων	38
6.10.2	Ιδιαιτερότητα και Πολιτική της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ».....	39
6.10.3	Περίοδος μετά κρίσης.....	40
7	Λαρισαϊκά Ραδιόφωνα και Τηλεοπτικοί Σταθμοί.....	42
7.1	Ραδιόφωνα της Λάρισας.....	42
7.1.1	AVANTI FM - 107,6 ΛΑΡΙΣΑ	45
7.1.2	PALACE RADIO - 91.4 ΛΑΡΙΣΑ	45
7.1.3	POWER FM - 93.2 ΛΑΡΙΣΑ	46
7.1.4	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ - 93.6 FM.....	46
7.1.5	KIBΩΤΟΣ - 87.8 FM	47
7.1.6	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΑΓΙΑΣ - 94.2 FM	47
7.2	Τηλεοπτικοί σταθμοί στη Λάρισα.....	47
7.2.1	«TRT-Θεσσαλική Ραδιοφωνία Τηλεόραση»	48
7.2.2	«Θεσσαλία τηλεόραση»	49
7.2.3	«ASTRA TV».....	49
7.3	Μέλλον	50
7.4	Τοπική Έρευνα για την επίδραση του Ραδιοφωνικού Σταθμού «RadioPolis» στην Λαρισαϊκή κοινωνία	51
8	Διαδικτυακή ενημέρωση στη Λάρισα.....	53
8.1	Λαρισαϊκές Ενημερωτικές Ιστοσελίδες.....	53
8.1.1	Larisaout.gr.....	53

8.1.2	byout.gr.....	54
8.1.3	vreslarissa.gr.....	54
8.1.4	larissanews.gr.....	55
8.2	Μέλλον.....	55
8.3	ΜΜΕ και Νέοι της Λάρισας.....	56
8.3.1	Εφημερίδες.....	56
8.3.2	Η τηλεόραση.....	58
8.3.3	Το Διαδίκτυο.....	58
8.4	ΜΜΕ και Ηλικιωμένοι στη Λάρισα.....	60
8.4.1	Εφημερίδες.....	61
8.4.2	Τηλεόραση.....	61
8.4.3	Διαδίκτυο.....	61
8.4.4	Συμπεράσματα.....	61
9	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	62

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εικόνα 2-1: Η πρώτες Ελληνικές εφημερίδες με θέμα την απελευθέρωση.	4
Εικόνα 2-2: «Σάλπιγξ Ελληνική».	6
Εικόνα 2-3: «Εφημερίς των Φιλομαθών».	7
Εικόνα 2-4: «Πρωΐα».	8
Εικόνα 2-5: Φυλλάδα με θέμα «Κοινωνικά».	9
Εικόνα 2-6: « Άγων».	10
Εικόνα 2-7: «Ο Παπανδρέου κηρύσσει το όχι της Δημοκρατίας».	11
Εικόνα 3-1: Keystone, Παρίσι.	14
Εικόνα 3-2: Παλιά Ραδιόφωνα. Αρχείο «Κ».	16
Εικόνα 3-3 : Το ραδιοφωνικό πρόγραμμα της 6ης Σεπτεμβρίου 1941. Το χρονογράφημα του	17
Εικόνα 3-4: Η πρώτη τηλεόραση, έδειχνε απλά κινούμενες εικόνες.	19
Εικόνα 3-5: Έγχρωμη τηλεόραση.	19
Εικόνα 3-6: Νέο είδος ψυχαγωγίας.	19
Εικόνα 4-1: Οι κυριότερες τοπολογίες δικτύων.	23
Εικόνα 4-2: Χρήση του διαδικτύου στα νοικοκυριά στις αρχές της νέας χιλιετίας.	26
Εικόνα 2-8: «Ελευθερία».	29
Εικόνα 2-9: Το λογότυπο της εφημερίδας «Ελευθερία».	30
Εικόνα 2-10: Λογότυπο «Ημερήσιου Κήρυκα».	33
Εικόνα 2-11: Το λογότυπο της εφημερίδας «Κόσμος».	34
Εικόνα 3-7: Λόγοτυπο TRT.	48
Εικόνα 4-3: Λογότυπο Larisaout.gr.	54

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΜΜΕ: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Κ.Α: Και Άλλα

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Εισαγωγή

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα αναλύσουμε την ανάπτυξη των ΜΜΕ κατά το πέρασμα των χρόνων τόσο στον ελλαδικό χώρο όσο και στην περιοχή της Λάρισας. Ο έντυπος Τύπος αποτέλεσε το πρώτο μέσο έκφρασης ΜΜΕ. Στο δεύτερο κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε την ανάπτυξη του έντυπου Τύπου τόσο σε παγκόσμιο όσο και στο ελληνικό χώρο. Αξίζει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι για όσο διάστημα, το κυρίαρχο μέσο για τη διάδοση ιδεών ήταν το έντυπο, (εφημερίδα, βιβλίο) το άνοιγμα της ψαλίδας ανάμεσα στην πνευματική ελίτ και στη βάση ήταν τεράστιο.

Παράλληλα με τον τύπο, σχεδόν, αναπτύχθηκε και το ραδιόφωνο σαν μέσο γρήγορης και μαζικής ενημέρωσης. Η αμεσότητα στην πληροφόρηση σε συνδυασμό με την δυνατότητα επικοινωνίας από τεράστιες αποστάσεις αποτέλεσαν την αιτία που καθιστά το μέσο αυτό βιώσιμο μέχρι σήμερα όντας ακόμα στο «παιχνίδι» της επιρροής των ΜΜΕ σε κοινωνικό, πολιτικό και εμπορικό επίπεδο. Στο τρίτο κεφάλαιο θα μελετήσουμε την εξέλιξη του ραδιοφώνου τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ελληνικό επίπεδο. Ακόμη θα αναφερθούμε σε ένα ακόμη ΜΜΕ αυτό της τηλεόρασης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στο Διαδίκτυο καθώς αποτελεί σήμερα ένα ισχυρότατο μέσο μαζικής ενημέρωσης και διαφήμισης. Όχι μόνο συμπληρώνει τις κλασικές μορφές διαφήμισης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες) αλλά λόγω της διαδραστικότητάς του προσφέρει πλήθος εναλλακτικών μορφών προβολής. Μετά από έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την εταιρία «Pulse RC» για λογαριασμό της εφημερίδας «Το Ποντίκι» τοποθετεί το διαδίκτυο μαζί με την τηλεόραση ως τα δυο πρώτα μέσα ΜΜΕ τα οποία εμπιστεύονται οι πολίτες.

Στη συνέχεια θέλοντας να ερευνήσουμε την επίδραση που έχουν τα ΜΜΕ στους κατοίκους της Λάρισας έχουμε κάνει σχετικά έρευνα στην περιοχή της Λάρισας τόσο από τη μεριά των ΜΜΕ Λάρισας όσο και από μερίδες του κόσμου της Λάρισας. Η έρευνα έγινε σχετικά με τις προτιμήσεις για την καθημερινή ενημέρωση αλλά αντίστοιχα στην επιλογή των ειδήσεων που προσφέρουν. Ευχαριστούμε πολλοί το προσωπικό του «RadioPolis», τον Διευθυντή σύνταξης της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» κ. Χρήστου Τσαντήλα, τη μερίδα φοιτητών από τα Τ.Ε.Ι. της Λάρισας αλλά και των ηλικιωμένων που με χαρά πήραν μέρος στην έρευνα μας.

Στο κεφάλαιο 6 αναπτύσσουμε τις εφημερίδες της Λάρισας, στο κεφάλαιο 7 τα ραδιόφωνα και την τηλεόραση και πώς αυτά επηρέασαν την τοπική κοινωνία, ενώ στο τελευταίο κεφάλαιο αναλύουμε την επιρροή του Διαδικτύου.

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Τυπογραφία

Είναι από τα πρώτα πράγματα που κάνει μια οργανωμένη κοινότητα ή ομάδα. Εκδίδει το έντυπό της, καθημερινό ή περιοδικό, έτσι ώστε τα μέλη της να επικοινωνούν, να ενημερώνονται, να εκφράζονται.

«Κόσμος στην ουρά. Κατσούφης. Μουρμούρης. Κακορίζικος, Άλλος κρατούσε το “Εμπρός”. Άλλος κρατούσε “Μάχη”. Άλλος κρατούσε “Βήμα”. Άλλος κρατούσε “Καθημερινή”. Η πανσπερμία των πολιτικών μας ιδεών εκεί, αραδιασμένη στην ουρά του τραμ, με κάτι μούτρα δέκα πήχες και κάτι μάτια αγριωπά, που καμιά φορά γλιστρούσαν απ’ το μπουμπουνιστό άρθρο του “Εμπρός” γεμάτα μίσος προς τον λαιμό του αναγνώστη του “Ρίζου”. [...] Κάθε άνθρωπος και μια εφημερίδα, κάθε εφημερίδα κι ένα πάθος», έγραφε ο Δημήτρης Ψαθάς, περιγράφοντας γλαφυρά τη σύνδεση των εφημερίδων με τους αναγνώστες τους, τους πολιτικούς χώρους, τις απόψεις που σ’ αυτές διάβαζαν¹.

Ο έντυπος Τύπος αποτέλεσε το πρώτο μέσο έκφρασης ΜΜΕ. Στο κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε την ανάπτυξη του έντυπου Τύπου τόσο σε παγκόσμιο όσο και στο ελληνικό χώρο. Αξίζει να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι για όσο διάστημα, το κυρίαρχο μέσο για τη διάδοση ιδεών ήταν το έντυπο, (εφημερίδα, βιβλίο) το άνοιγμα της ψαλίδας ανάμεσα στην πνευματική ελίτ και στη βάση ήταν τεράστιο. Οι λόγοι ήταν αρκετοί, από τους οποίους απομονώνουμε τους δύο βασικούς: την αδυναμία για ανάγνωση, αφού οι αναλφάβητοι αποτελούσαν ένα πολύ σημαντικό μέρος του λαού, και την αδυναμία απόκτησης του εντύπου, κυρίως για οικονομικούς λόγους. Η βελτίωση του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου συνετέλεσε στη προοδευτική μείωση αυτού του ανοίγματος. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στην τοπική κοινωνία της Λάρισας, καθώς τα επίπεδα αναλφαβητισμού ήταν τεράστια. Οι μόνες εφημερίδες ήταν στα καφενεία όπου πήγαιναν από «χέρι σε χέρι». Να επισημάνουμε

---

¹ Σέλλα, Ο., (2009), «Το πανόραμα του ελληνικού Τύπου», Ημερομηνία δημοσίευσης: 08-02-09, Kathimerini: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_civ_9_08/02/2009_302238 Ημερομηνία ανάκτησης: 20/2/13

ότι αν κάποιος είχε στην κατοχή του έντυπο υλικό με μη συμβατό περιεχόμενο στην περίοδο της Κατοχής θα είχε αρνητικές συνέπειες. Στο τέλος του Κεφαλαίου αυτού παρουσιάζουμε κάποιες από τις εφημερίδες της Λάρισας.

«Αν είχα να διαλέξω ανάμεσα σε μια κυβέρνηση χωρίς εφημερίδες και σε εφημερίδες χωρίς κυβέρνηση, θα επέλεγα το δεύτερο χωρίς δισταγμό», δήλωσε ο Tomas Jefferson το 1878, θέλοντας να δείξει την αλληλεπίδραση μεταξύ πολιτικής και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

2.1 Ιστορία του Τύπου

Τη σημασία του Τύπου τόνιζαν οι Έλληνες λόγιοι από τα τέλη του 18ου αιώνα: ο Αδαμάντιος Κοραΐς παρότρυνε τους συμπατριώτες του να συστήσουν εφημερίδες· οι λόγιοι Στέφανος Κανέλλος και Αθανάσιος Βογορίδης, στα 1819, δημοσιεύουν στο περιοδικό «Ερμής, ο Λόγιος» σημαντικό κείμενο στο οποίο αναπτύσσουν σκέψεις και απόψεις για την παρουσία του περιοδικού στην πνευματική ζωή του ελληνισμού, ενώ ο Αθανάσιος Σταγειρίτης στο περιοδικό «Καλλιόπη» (Βιέννη 1819-1821) επιχειρεί μια πρώτη καταγραφή της έως τότε διαδρομής του Τύπου. Πολύ γρήγορα, οι εφημερίδες και τα περιοδικά ξεπέρασαν τον εφήμερο χαρακτήρα τους. Χρησίμευσαν ως νέο ανάγνωσμα, ως πηγή ιστορίας, «ως πρώτο προϊόν Ιστορίας και Ιστοριογραφίας και συνάμα Λογοτεχνίας [...] που έχει συντελέσει στη διαμόρφωση του εγγράμματου κοινωνικού στρώματος και του γλωσσικού του οργάνου», επισημαίνει ο ιστορικός Βασ. Παναγιωτόπουλος ¹.

2.1.1 Η δράση της ελληνικής ομογένειας

Τα πρώτα ελληνικά τυπογραφεία ιδρύονται στην Ιταλία (Βενετία, Μιλάνο, Ρώμη) και αργότερα στην κεντρική Ευρώπη (Βιέννη, Λειψία, Βουδαπέστη, Παρίσι, Λονδίνο). Οι πρώτες εκδόσεις ήταν συνήθως θρησκευτικά βιβλία. Στη συνέχεια η ιστορία της ελληνικής τυπογραφίας μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους το 1821 φτάνει στο ελληνικό έδαφος (Καλαμάτα, Κόρινθος, Μεσολόγγι, Αθήνα, Ψαρά, Ύδρα, Αίγινα, Ναύπλιο) όπως φαίνεται παρακάτω στην Εικόνα 2.1².

---

² to-paliatzidiko: http://to-paliatzidiko.blogspot.gr/2012/06/blog-post_04.html

Εικόνα 2-1: Η πρώτες Ελληνικές εφημερίδες με θέμα την απελευθέρωση.

Ο Ελληνικός Τύπος γεννήθηκε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα στο χώρο της Ελληνικής διασποράς και στο πλαίσιο ιδιαίτερα ευνοϊκών ιστορικών και κοινωνικών συγκυριών (εποχή διάδοσης των ιδεών του Διαφωτισμού και οικονομικής δύναμης των Ελλήνων της διασποράς).

Η πρώτη Ελληνική εφημερίδα εκδόθηκε το 1784 στη **Βιέννη** - σημαντικό κέντρο Ελληνικού εμπορίου και λίκνο της Ελληνικής δημοσιογραφίας - από τον Ζακυνθινό τυπογράφο και εκδότη **Γεώργιο Βεντότη**. Ωστόσο, τουρκικές διπλωματικές πιέσεις προς τις αυστριακές αρχές είχαν ως αποτέλεσμα την οριστική παύση της έκδοσης τον Ιούλιο του ίδιου έτους.

Η "**Εφημερίς**" των Μαρκίδων Πουλίων εκδίδεται επίσης στη Βιέννη (1790-1798) δημοσιεύοντας ειδήσεις για τη Γαλλική Επανάσταση και διάφορα ευρωπαϊκά γεγονότα, αλλά και πληροφορίες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τον Ελληνισμό της εποχής. Η έκδοσή της εφημερίδας αυτής συνδέεται άμεσα με τις ελπίδες περί κοινωνικής αλλαγής που γέννησε η Γαλλική Επανάσταση μεταξύ των βαλκανικών λαών. Παρόλο που η εφημερίδα έκλεισε λόγω της σχέσης των εκδοτών της με το Ρήγα Βελεστινλή και των επαναστατικών του ιδεών, η ιστορία του Ελληνικού τύπου είχε ήδη σημειώσει τα πρώτα της ουσιαστικά βήματα.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1811-1821 στα τυπογραφεία της **Βιέννης** και του **Παρισιού** εκδίδονται πολλά έντυπα. Το 1811 ο κληρικός Άνθιμος Γαζής εκδίδει την δεκαπενθήμερη εφημερίδα "Λόγιος Ερμής" με την άδεια της αυστριακής κυβέρνησης, εφημερίδα η οποία αποτέλεσε το επίκεντρο πνευματικών αναζητήσεων και αμέτρητων φιλολογικών συζητήσεων. Στο Παρίσι εκδίδεται η "Αθηνά", η "Μέλισσα" και το "Μουσείον". Στο **Λονδίνο** εκδίδεται η "Ιριδα".

Μια ενδιάμεση ενέργεια του Δημητρίου Θεοχαρίδη, στη Βιέννη πάλι, δεν είχε αποτέλεσμα. Στο πρώτο - πρώτο φύλλο τους οι Μαρκίδες παρομοίαζαν την εφημερίδα με φυτό: "**Το φιλοναγνώστη. Ιδού η προ πολλού επιθυμηθείσα και υποσχεθείσα εις την απλήν**

διάλεκτον εφημερίς ως ένα φυτόν οπού ολίγον κατ' ολίγον αυξάνεται και ευανθεί και τέλος ευκαρπώντας προξενεί μύρια καλά. Και μ'όλον οπού αυτή η εφημερίς με ένα τέτοιον φυτόν κατά την επωφελή έντασιν και έκβασίν της αρμοδίως δύναται και πρέπει να παρομοιασθή, με όλον τούτο διαφέρει πάλιν από αυτό πολύ κατά την καλλιέργειά της, ωσάν οπού ένα τέτοιον φυτόν, φυσικώς τουτέστι και χωρίς κόπον ανθρώπων φθάνει εις την ρηθείσαν ακμήν. Αλλά πολύ άλλως έχει το νυν επιχείρημα της εφημερίδος, ωσάν οπού αυτή όχι μόνον έργα χειρών απαιτεί, αλλά και δαπάνην ου μικράν και μέγαν πόνον και έκτασιν του αυτού νοός, όντας αυτή κατά τον εις την είδησιν ορισμόν της μία συλλογή και εκβολή διαφόρων πηγών".

Η Ιερά Συμμαχία, η Αστυνομία και η Λογοκρισία του Μέτερνιχ δεν άφηναν το φυτό του ελληνικού τύπου να καρπίσει για πολύ και το έκοβαν. Μα εκείνο κάθε τόσο φύτρωνε. Ήταν δύσκολο, πολύ δύσκολο το ξερίζωμα του. Όπως υποστηρίζει ο Καθηγητής Πολυχρόνης Ενεπεκίδης στο βιβλίο του **"Κοραής - Κούμας - Κάλβος"**, οι Έλληνες δημοσιογράφοι της Βιέννης αγνοώντας την αυστριακή λογοκρισία, κυκλοφορούσαν στα κρυφά αντίτυπα, χωρίς τις διαγραφές και τις αφαιρέσεις που τους επέβαλλαν.

"Αι εφημερίδες, γράφει ο Ενεπεκίδης, έχουν μίαν δια το κοινόν άγνωστον εσωτερικήν ζωήν, η οποία εγγίζει συχνά την εσωτερικήν ζωήν ενός στοχαζομένου ανθρώπου. Ειδικώς αι πρώται ελληνικαί εφημερίδες της Βιέννης έχουν την μυστικήν των ιστορίαν, η οποία δεν εγράφη ακόμη και όταν θα γραφή μίαν ημέραν δεν θα αποτελή μέρος της ιστορίας του ελληνικού Τύπου αλλά ένα κεφάλαιον της ιστορίας του Ελληναθρώπου που πονά όταν δεν ημπορεί δι' εξωτερικούς λόγους να δώση μορφήν εις την σκέψιν του την καλήν ή την κακήν. Σήμερον ούτε καν θέλομεν να φαντασθώμεν τας δυσκολίας της εκδόσεως μιας ελληνικής εφημερίδος έξω από την Ελλάδα και εις ένα αστυνομικόν κράτος..."³

Όσον αφορά τις εκδόσεις σε Ελληνικό έδαφος, το 1812 εκδίδεται στα Επτάνησα η "Ιονική".

3

Livepedia:
http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/_/CE%88%CE%BD%CF%84%CF%85%CF%80%CE%B1_%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1 Ημερομηνία
ανάκτησης: 22/2/13

Ως πρώτη επίσημη Ελληνική εφημερίδα χαρακτηρίζεται η "Σάλπιγξ Ελληνική" του Ιωάννη Τόμπρου με διευθυντή τον Θεόκλητο Φαρμακίδη η οποία εκδόθηκε την 1η Αυγούστου του 1821 στην Καλαμάτα, ταυτόχρονα με την έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης όπως φαίνεται στην Εικόνα 2-2.⁴

Εικόνα 2-2: «Σάλπιγξ Ελληνική».

2.1.2 Εξέλιξη του τύπου στην Ελλάδα

Η Ελληνική συγκυρία είναι καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη του Τύπου στη χώρα. Η νέα πραγματικότητα του εθνικο-απελευθερωτικού αγώνα θέτει νέους στόχους και απαιτεί νέες επιλογές. Οι εφημερίδες του αγώνα αφενός προσπαθούν να καλύψουν την επικαιρότητα των πολεμικών εξελίξεων κι αφετέρου να ενημερώσουν για γενικότερα πολιτικά και κοινωνικά θέματα, δημοσιεύοντας άρθρα πολιτικής θεωρίας, κρίνοντας την εξουσία και πρεσβεύοντας τις αρχές της ελευθεροτυπίας. Το 1822 εκδίδεται στη Στερεά Ελλάδα η χειρόγραφη εφημερίδα "Αιτωλική" ενώ το 1824 ο Ελβετός φιλέλληνας Ιάκωβος Μάγερ εκδίδει την εφημερίδα "Ελληνικά Χρονικά" στο Μεσολόγγι⁴.

⁴ Users: <http://users.sch.gr/kassetas/scripta1paper14.htm> Ημερομηνία ανάκτησης: 21/2/13.

Η δεύτερη έντυπη Ελληνική εφημερίδα ήταν ο **"Ελληνικός Καθρέπτης"** και εκδιδόταν στην πλούσια Ύδρα από τις 12 Οκτωβρίου 1821 μέχρι τις 22 Μαΐου 1822, με φροντίδες και έξοδα του λογίου ναυάρχου Ιακωβάκη Τομπάζη, ο οποίος είχε καταφέρει να δημιουργήσει ένα πρωτόγονο τυπογραφείο στο νησί. Τα τυπογραφικά στοιχεία όμως, ήταν ατελή και τα κείμενα βγαίνανε μωτζίουρωμένα.

Την ίδια περίοδο έχουμε τα **"Ελληνικά Χρονικά"** στο Μεσολόγγι και λίγο αργότερα το 1824 τον **"Φίλο του Νόμου"** στην Ύδρα, τον **"Ελληνικό Τηλέγραφο"** πάλι στο Μεσολόγγι και την **"Εφημερίς των Αθηνών"** στην Αθήνα (όπου δυστυχώς τα στρατεύματα του Κιουταχί το 1826 έκαψαν το τυπογραφείο) όπως φαίνεται στην Εικόνα 2-3.

Από το 1833 ως το 1862 υπήρξε μεγάλη έξαρση κυκλοφορίας εφημερίδων. Βέβαια μιλάμε για τιράζ (αριθμό φύλλων κάθε εφημερίδας -τα λεγόμενα τραβήγματα) μόλις μερικές εκατοντάδες λόγω του αναλφαβητισμού και του μεγάλου κόστους παραγωγής και την έλλειψη καλών Ταχυδρομείων.

Εικόνα 2-3: «Εφημερίς των Φιλομαθών».

Εκείνη την εποχή έχουμε την **"ΕΛΠΙΣ"** του Λεβίδη, την **"ΑΘΗΝΑ"** και το **"ΑΙΩΝ"**. Μετά το 1862 ο Ελληνικός τύπος είναι σε οργασμό και νέα πολλά φύλλα βγαίνουν για πρώτη φορά.

Τότε άρχισαν να πολιτικοποιούνται και οι εφημερίδες από τα κόμματα και τους αρχηγούς τους.

Έτσι έχουμε τον **"ΕΘΝΟΦΥΛΑΞ"** (1862) του Ζαΐμη, το **"ΕΘΝΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ"** (1868

1876) του Κουμουνδούρου, την "ΩΡΑ" (1875-1888) του Τρικούπη, την "ΕΦΗΜΕΡΙΣΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ" (1870-1893) του Δεληγεώργη, την "ΠΡΩΙΑ" (1874-1904) του Δηλιγιάννη όπως φαίνεται στην Εικόνα 2-4.

Εικόνα 2-4: «Πρωΐα».

Σταθμός στον τύπο και πολύ σημαντική ήταν και η "ΕΦΗΜΕΡΙΣ" του Κορομηλά (1873-1883). Αυτή η εφημερίδα στάθηκε φυτώριο νέων δημοσιογράφων και από τους συνεργάτες της βγήκαν 6 πρωθυπουργοί και 11 υπουργοί. Έβγαине όλες τις ημέρες του χρόνου αφού τότε οι δημοσιογράφοι δεν είχαν καμία αργία (ούτε Πάσχα -Χριστούγεννα).

Μην ξεχάσουμε βέβαια την "ΑΚΡΟΠΟΛΗ" (1883) του Γαβριηλίδη (αυτός έβγαζε παλιά και τις σατυρικές "ΡΑΜΠΑΓΑ" και το "ΜΗΝ ΧΑΝΕΣΑΙ"), την "ΕΣΤΙΑ" (στην αρχή ήταν περιοδικό από το 1876 ως το 1895 και μετά έγινε ως τις ημέρες μας εφημερίδα), καθώς και το "ΕΜΠΡΟΣ" του Καλαποθάκη, και το "ΣΚΡΙΠ". Στην Θεσσαλονίκη η πρώτη Ελληνική εφημερίδα ήταν το 1875 "Ο ΕΡΜΗΣ" που αργότερα ονομάστηκε "ΦΑΡΟΣ της ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ", έβγαине 2 φορές την εβδομάδα και κόστιζε ένα ασημένιο γρόσι, αφού είχαμε κατοχή από Τούρκους εκείνη την περίοδο. Την εξέδωσε ο Σοφοκλής Γκαρπόλας, ένας Έλληνας τυπογράφος με βλάχικη καταγωγή και θερμή Ελληνική συνείδηση.

Αργότερα εκδίδεται από τα παιδιά του, πλέον με παύσεις, διώξεις και καταδίκες μέχρι το 1912 παραμονές της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης. Πολύ καλή έκδοση που βοήθησε το Ελληνικό στοιχείο της βορ. Ελλάδας. Σε ένα φύλλο του 1878 έκανε αίσθηση ένα θέμα που υπήρχε εναντίον του Έλληνα γιατρού Πεσκινίδη που με το αμάξι του χτύπησε και εγκατέλειψε φτωχό και αβοήθητο οκτάχρονο κοριτσάκι. Πάντα η εφημερίδα κράταγε μια στάση προς τους αδύνατους και κατατρεγμένους. Ενδεικτικό αποτύπωμα φύλλου με θέμα τα κοινωνικά παρουσιάζεται παρακάτω στην Εικόνα 2-5.

Εικόνα 2-5: Φυλλάδα με θέμα «Κοινωνικά».

Υπήρχαν ακόμα οι εφημερίδες, "Η ΑΛΗΘΕΙΑ" 1903-1910, "Ο ΑΣΤΗΡ" από τον Παπαγεωργίου και "Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ"(ιδρύθηκε το 1910 από τον Βελλίδη).

Μετά την απελευθέρωση έχουμε και εδώ πολλές νέες εκδόσεις όπως το "ΕΜΠΡΟΣ" του Οικονομίδη και άλλες.

Στην Πάτρα υπάρχει επίσης μεγάλη κίνηση από πολύ αξιόλογα έντυπα. Έχουμε την "ΚΑΡΤΕΡΙΑ" του 1842 ,η εφημερίδα "ΠΑΤΡΑΙ" το 1850, και μια ομάδα από άλλες που βγήκαν από το 1853 ως το 1870 και που είναι η "ΠΡΟΟΔΟΣ", "ΒΡΟΝΤΗ","ΦΟΙΝΙΞ","ΠΑΤΡΙΣ" και "ΑΧΑΙΑ".

Υπήρξαν ακόμη αργότερα το 1882 και μετά "Ο ΕΡΓΑΤΗΣ" , "Ο ΦΑΝΟΣ", "Ο ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ", "Η ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ" το 1890 , "Ο ΝΕΟΛΟΓΟΣ" το 1894.

Στην Κρήτη υπήρχαν και εκεί αξιόλογες εκδόσεις .

Κάποιες από τις εκδόσεις πριν το 1900 τις αναφέρουμε χαρακτηριστικά, την "ΑΡΚΑΔΙΟΝ ΡΕΘΥΜΝΟΥ" 1884 που μετά από ένα αποκαλυπτικό κείμενο για την κατάσταση της Κρήτης οι Τούρκοι την έκλεισαν, "ΕΒΔΟΜΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ","ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ" με εκδότη τον Στυλιανό Αλεξίου, "ΚΡΗΤΗ ΑΘΗΝΩΝ" από φοιτητές της Κρήτης, "ΚΡΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ", "ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ ΑΘΗΝΩΝ","ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΧΑΝΙΩΝ", 1881 "ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ" η πρώτη εφημερίδα του Ρεθύμνου που μετά μετονομάζεται το 1884 σε "ΑΡΚΑΔΙΟΝ". Η αρθρογραφία της ήταν τόσο επιθετική προς την Τούρκικη κυβέρνηση, ώστε ύστερα από πολλές διώξεις έκλεισε οριστικά το Σεπτέμβρη του 1888.

Άλλες Κρητικές εφημερίδες είναι η "ΠΑΡΡΗΣΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ", "ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΧΑΝΙΩΝ" "ΜΙΝΩΣ" του Ηρακλείου από τις πρώτες που εκδόθηκαν στην πόλη αυτή, τον Δεκέμβριο του 1880 με εκδότη τον Χατζή Πέτρο Λυδάκη. Από το 1889-1898 υπήρξε μια από τις πιο μαύρες περιόδους της ιστορίας της Κρήτης. Υπάρχει μεγάλη καταπίεση ,βαρβαρότητα και πολλά θύματα Κρητικούς από την ασυδοσία των Τούρκων. Κηρύχθηκε στρατιωτικός νόμος στο νησί και οι εφημερίδες έκλεισαν. Το 1898 η Κρήτη αναπνέει επιτέλους ελεύθερα μετά από πολλά χρόνια.

Τον Νοεμβρίου του 1898 αποχωρεί από την Κρήτη και ο τελευταίος Τούρκος στρατιώτης και στις 14 Νοεμβρίου οι προστάτιδες δυνάμεις ανακοίνωσαν τον διορισμό του πρίγκιπα Γεωργίου της Ελλάδος ως Ύπατου Αρμοστή της Κρήτης, ο οποίος αποβιβάστηκε στη Σούδα τον Δεκέμβριο του 1898.

Πολλά νέα έντυπα εμφανίζονται στην συνέχεια.

Ο Καλαϊτζάκης, εκδίδει την εφημερίδα "ΡΕΘΥΜΝΟΝ", η οποία δεν άντεξε πολύ και έμεινε λίγο στην κυκλοφορία (μόνο τρία φύλλα κυκλοφόρησε),αλλά έμεινε όμως στην ιστορία ως η πρώτη εφημερίδα που εκδόθηκε στην Κρήτη μετά τη Μεταπολίτευση.

Μετά το 1900 εμφανίστηκε η "ΚΗΡΥΚΑ ΧΑΝΙΩΝ" το 1901 (έγραφε ο ίδιος ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ) και την "ΗΧΩ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ " του 1923. Φυλλάδα του Βενιζέλου παρουσιάζεται παρακάτω στην Εικόνα 2-6.

Εικόνα 2-6: « Άγων».

Έως τα μέσα της δεκαετίας του '90 υπήρχαν στην Ελλάδα περίπου 300 εφημερίδες, τοπικής, περιφερειακής και πανελλαδικής εμβέλειας μια Φυλλάδα σταθμός για την ιστορία του Ελληνισμού παρουσιάζεται παρακάτω στην Εικόνα 2-7.

Εικόνα 2-7: «Ο Παπανδρέου κηρύσσει το όχι της Δημοκρατίας».

2.1.3 Η Εφημερίδα Σήμερα

Μια καλή εφημερίδα είναι μια χώρα η οποία μιλάει στον εαυτό της, έγραφε η «Καθημερινή» από τον “Economist” για μια δήλωση, χαριτολόγημα του Άρθουρ Μίλερ το 1961. Μια δεκαετία αργότερα δύο δημοσιογράφοι της «Ουάσιγκτον Πόστ» γράφοντας για το Γουότερ Γκέιτ, έσωσαν την τιμή και το κύρος της έντυπης δημοσιογραφίας.

Ο έλεγχος των επιχειρήσεων και κυβερνήσεων είναι, πρέπει τουλάχιστον, ο ρόλος ο καταλυτικός, της έντυπης και καθημερινής δημοσιογραφίας. Πόσο συμβατό όμως είναι αυτό σήμερα στις εφημερίδες ενημέρωσης στην Ελλάδα; Αυτό μας αφορά η Ελλάδα, όπου ο συντάκτης δεν έχει να αντιμετωπίσει βέβαια μόνο τις δυσκολίες του ρεπορτάζ του, τη δουλειά του, ή το ωράριο του, γιατί υπάρχει πολύ έντονο, με πολλά αγκάθια το εσωτερικό μέτωπο, μέσα στο χώρο της δουλειάς, μέσα στις επιχειρήσεις.⁵

---

⁵ Τσαπάλας, Δ., «Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ» Video: http://video.minpress.gr/wwwminpress/synedrio_efimeri_proklisi/synedrio_efimeri_proklisi_enb1.pdf
Ημερομηνία ανάκτησης: 21/2/13

3 ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Παράλληλα με τον τύπο, σχεδόν, αναπτύχθηκε και το ραδιόφωνο σαν μέσο γρήγορης και μαζικής ενημέρωσης. Η αμεσότητα στην πληροφόρηση σε συνδυασμό με την δυνατότητα επικοινωνίας από τεράστιες αποστάσεις αποτέλεσαν την αιτία που καθιστά το μέσο αυτό βιώσιμο μέχρι σήμερα όντας ακόμα στο «παιχνίδι» της επιρροής των ΜΜΕ σε κοινωνικό, πολιτικό και εμπορικό επίπεδο.

Παρακάτω θα αναλύσουμε την εξέλιξη του ραδιοφώνου τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ελληνικό επίπεδο. Αξίζει να σημειώσουμε ότι στην περίοδο της κατοχής λόγω της μεγάλης επίδρασης του μέσου μειώθηκαν σχεδόν στο μισό οι κάτοχοι ραδιοφώνου. Πιο συγκεκριμένα το 1939 οι κάτοχοι ραδιοφώνων στην Ελλάδα ήταν 62.000, το 1945 –λόγω της Κατοχής– 36.000. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε ως κύριο μέσο πολιτικής προπαγάνδας του ελληνικού λαού. Στοιχεία στα οποία θα αναφερθούμε σε επόμενα κεφάλαια της πτυχιακής εργασίας. Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλύσουμε τους σημαντικότερους ραδιοφωνικούς σταθμούς της Λάρισας.

Η επίδραση των ΜΜΕ στη διαμόρφωση της «κοινής γνώμης» έγινε πολύ γρήγορα γνωστή σ' αυτούς που την είχαν ανάγκη. Όταν μπήκε στη ζωή μας η τηλεόραση, το κέντρο βάρους του ενδιαφέροντος μετατοπίστηκε. Η υψηλή αποτελεσματικότητα στη διαμόρφωση της «Κοινής Γνώμης» αποτέλεσε την κύρια αιτία για υψηλούς κόστους επενδύσεις στον συγκεκριμένο χώρο. Σε μικρό χρονικό διάστημα πολλοί τηλεοπτικοί σταθμοί δημιουργήθηκαν. Η χρηματοδότησή τους εξασφαλίστηκε και συνεχίζει να εξασφαλίζεται από αυτούς που θέλουν να πουλήσουν ή να ελέγξουν. Τα παραπάνω στοιχεία επαληθεύονται και από τους τηλεοπτικούς σταθμούς της Θεσσαλίας όπως θα δούμε στο τέλος του Κεφαλαίου αυτού.

3.1 Ραδιόφωνο

Το **ραδιόφωνο** είναι η συσκευή που λειτουργεί ως "ραδιοδέκτης - μετατροπέας" όπου λαμβάνοντας τις ραδιοφωνικές εκπομπές των ραδιοφωνικών σταθμών τις μετατρέπει σε ήχο. Τα ραδιοφωνικά κύματα εκπέμπονται από τον πομπό και φτάνουν στον δέκτη (δηλαδή το ραδιόφωνο). Τα κύματα αυτά αποκωδικοποιούνται από τη συσκευή και μετατρέπονται σε ηλεκτρικό ρεύμα και στην συνέχεια σε ήχο, που είναι και το τελικό αποτέλεσμα του

ραδιοφώνου. Ραδιοφωνία, επίσης, θεωρείται και όλη η διαδικασία εκπομπής και λήψης ραδιοκυμάτων⁶.

Μπορούμε να διακρίνουμε τα ακόλουθα είδη ραδιοφώνου:

- Το αναλογικό ή συμβατικό ραδιόφωνο... Εδώ ο τρόπος διαμόρφωσης του σήματος έχει ως αποτέλεσμα το διαχωρισμό των συχνοτήτων για χρήση από τα AM και τα FM, ενώ ανάλογα με το σκοπό ορίζονται συγκεκριμένες περιοχές συχνοτήτων.
- Το ψηφιακό ραδιόφωνο αποτελεί νεότερο τεχνολογικά επίτευγμα, με διάφορες τεχνολογίες που βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της δοκιμής ή της αρχικής εφαρμογής.
- Το δορυφορικό ραδιόφωνο, το οποίο χρησιμοποιεί κανάλια στα πλαίσια του προτύπου της δορυφορικής ψηφιακής τηλεόρασης DVB, ούτως ώστε να μεταδίδεται μόνον ήχος.
- Το Διαδικτυακό ραδιόφωνο (ραδιόφωνο του Διαδικτύου, που εκπέμπει αρχεία ροής (δηλαδή επιφορτώνεται το αρχείο σε πραγματικό χρόνο, ο ήχος φορτώνεται εκείνη την στιγμή που παίζει) και περιλαμβάνει και το Podcasting, που είναι η εμπορική ονομασία της μεταφόρτωσης ηχογραφημένων εκπομπών⁷.

Παρέχοντας νέες δυνατότητες για την ψυχαγωγία και την ενημέρωση του κοινού, το ραδιόφωνο στάθηκε πολύτιμος σύντροφος του, τόσο στις καλές όσο και στις «κακές» στιγμές της ανθρωπότητας. Όπως εκείνες των πολέμων, όταν οι άνθρωποι έσκυβαν με αγωνία πάνω από τα ραδιόφωνα, για να μάθουν τα νέα, όπως φαίνεται στην Εικόνα 3-1 παρακάτω⁸:

6

Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%BF> Ημερομηνία ανάκτησης: 28/2/13

7

Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%BF#.CE.95.CE.AF.CE.B4.CE.B7_.CF.81.CE.B1.CE.B4.CE.B9.CE.BF.CF.86.CF.8E.CE.BD.CE.BF.CF.85 Ημερομηνία ανάκτησης: 28/2/13

⁸ Kathimerini: <http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/1995/12/31121995.pdf> Ημερομηνία ανάκτησης: 28/2/13

Εικόνα 3-1: Keystone, Παρίσι

3.1.1 Ιστορική Εξέλιξη

Γύρω στα 1873 ο Μαξουελ πρότεινε τη θεωρία του ηλεκτρομαγνητισμού, σύμφωνα με την οποία ένα ηλεκτρομαγνητικό κύμα μπορεί να μεταδοθεί χωρίς να μεσολαβεί κάποιο φυσικό μέσο.

Το 1883 ο Hertz επαλήθευσε τη θεωρία του Μάξγουελ για τον ηλεκτρομαγνητισμό και ανακάλυψε τα ραδιοκύματα. Κάπου στα 1897 ο Marconi επαληθεύει τα πειράματα του Hertz και καταφέρνει να στείλει ασύρματο σήμα σε απόσταση 3km.

Με τη συσκευή αυτή ο Ιταλός Marconi πηγαίνει στην Αγγλία -που ήταν η κύρια ναυτική δύναμη της εποχής- και ιδρύει την εταιρεία «Marconi Wireless telegraph» και προσφέρει υπηρεσίες στη ναυσιπλοΐα.

Τα ραδιοκύματά του δεν μετέδιδαν φωνή αλλά σήματα Μορς. Ήταν τα Χριστούγεννα του 1906 στην Νέα Υόρκη όταν ο Fassenden μετέδωσε για πρώτη φορά φωνή και μουσική.

Αργότερα ήρθε ο De Forest για να ανακαλύψει το πρώιμο ραδιόφωνο, τη Λυχνία, η οποία ήταν η μόνη μορφή ραδιοφώνου για τα επόμενα 50-60 χρόνια. Μέχρι τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο το ραδιόφωνο είναι ένα μέσο χρησιμοποιούμενο σε ερασιτεχνική βάση και δεν είναι καθόλου ανεπτυγμένο ή διαδεδομένο⁹.

---

⁹ Psithiri: <http://www.psithiri.gr/magazine/article/67/> Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

3.1.2 Οι Πρώτες Πειραματικές Απόπειρες στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα ήδη από το 1923 άρχισε μια προσπάθεια εγκατάστασης ραδιοφωνικού πομπού. Οι πειραματισμοί κράτησαν αρκετά χρόνια. Ο πρώτος ραδιοφωνικός σταθμός εξέπεμψε στη Θεσσαλονίκη με ιδιωτική πρωτοβουλία από το ραδιοηλεκτρολόγο Χρίστο Τσιγγιρίδη το 1926 και 20 ολόκληρα χρόνια λειτούργησε στην πόλη, μεταδίδοντας τακτικά εκπομπή-εκπομπές. Ο πρώτος όμως εθνικός ραδιοφωνικός σταθμός ιδρύθηκε και λειτούργησε στην περιοχή των Αθηνών, αφού στις 25 Μαρτίου του 1938 εγκαινιάστηκε από τον τότε βασιλιά Γεώργιο Β΄, ενώ το 1945 ιδρύθηκε το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (Ε.Ι.Ρ.) που ανέλαβε την ευθύνη λειτουργίας του σταθμού. Αμέσως μετά την απελευθέρωση άρχισαν να ιδρύονται κι άλλοι σταθμοί σε διάφορες πόλεις της χώρας που υπάγονταν στη δικαιοδοσία του Ε.Ι.Ρ., καθώς και πολλοί στρατιωτικοί σταθμοί, υπό τη δικαιοδοσία των ενόπλων δυνάμεων (ΥΕΝΕΔ). Από τα τέλη της δεκαετίας του '70, αρχικά η μπάντα των μεσαίων και στη συνέχεια η ζώνη των FM κατακλύζεται από εκατοντάδες ερασιτέχνες (οι επονομαζόμενοι και "πειρατές"), που εκπέμπουν πολυποίκιλα προγράμματα, αμφισβητώντας ανοιχτά το ραδιοφωνικό μονοπώλιο της κρατικής ραδιοφωνίας. Ραδιοσταθμό κατασκεύασαν, επίσης, οι φοιτητές του ΕΜΠ κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του Πολυτεχνείου κατά της Χούντας το 1973.

Στα πλαίσια τη γενικής εκσυγχρονιστικής προσπάθειας και προσαρμογής των δομών στις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, την τελευταία εικοσαετία μόλις, εκσυγχρονίστηκε και ο θεσμός της ραδιοφωνίας. Με το νόμο 1730/1987 ιδρύθηκε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου για τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, που λειτουργεί με τη μορφή ανώνυμης εταιρίας με έδρα την Αθήνα. Με την Υπουργική απόφαση 14631/Ζ2/2691/29.5.87 καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις και οι όροι ίδρυσης ραδιοσταθμών τοπικής ισχύος, από Δήμους και κοινότητες. Τέλος με το προεδρικό διάταγμα 25/1988 έχουμε την "απελευθέρωση" της ιδιωτικής ραδιοφωνίας, καθώς τέθηκαν οι όροι ίδρυσης τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Σήμερα η κατανομή των ραδιοφωνικών συχνοτήτων γίνεται από το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο (ΕΣΡ) ¹⁰.

10

Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%BF#.CE.A4.CE.BF_.CF.81.CE.B1.CE.B4.CE.B9.CF.8C.CF.86.CF.89.CE.BD.CE.BF_.CF.83.CF.84.CE.B7.CE.BD_.CE.95.CE.BB.CE.BB.CE.AC.CE.B4.CE.B1 Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Σύμφωνα με στοιχεία της έκδοσης «Ράδιο-Καραγιάννη» (Αθήνα 1952), το 1939 οι κάτοχοι ραδιοφώνων στην Ελλάδα ήταν 62.000, το 1945 –λόγω της Κατοχής– 36.000, το 1947 66.000, ενώ το 1951 έφταναν τις 220.000. Σήμερα κάθε σπίτι διαθέτει δυο ή τρεις ραδιοφωνικές συσκευές. Παρακάτω στην Εικόνα 3-2 απεικονίζονται παλιά ραδιόφωνα.

Εικόνα 3-2: Παλιά Ραδιόφωνα. Αρχείο «Κ».

3.1.3 Το Ραδιόφωνο στην Κατοχή

Παρακάτω παραθέτουμε απόσπασμα από τον Μοσχονά Ίωνα, δημοσιογράφο, «ΚΥΡΙΑΚΗ 27 Απριλίου 1941. Η πρωινή Αθήνα έδινε την εντύπωση έρημης πόλης καθώς τα γερμανικά στρατεύματα είχαν φθάσει στα προάστια της ελληνικής πρωτεύουσας. Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθηνών εξέπεμπε το τελευταίο του μήνυμα. Ο εκφωνητής με φωνή που παλλόταν από τη συγκίνηση έλεγε:

Αδέλφια ψηλά το κεφάλι. Ο σταθμός αυτός ύστερα από λίγο δεν θα είναι ελληνικός. Μην τον ακούτε πια. Έλληνες, ο αγώνας συνεχίζεται.

Από τη Γερμανία μετακλήθηκαν πολλοί ειδικοί σε θέματα ραδιοφωνίας ενώ παράλληλα έφθασαν μηχανήματα και δίσκοι με εκπομπές για τους Γερμανούς στρατιώτες που στάθμευαν στις βαλκανικές χώρες και που πολεμούσαν στην Αφρική.

Στο καθημερινό πρόγραμμα του Ραδιοφωνικού Σταθμού Αθηνών που βρίσκονταν υπό τον έλεγχο των Γερμανών προστέθηκαν εκπομπές για τους Γερμανούς και τους Ιταλούς στρατιώτες, μαθήματα γερμανικής γλώσσας για τους Έλληνες ακροατές του καθώς και

μαθήματα ελληνικής γλώσσας για τους Γερμανούς στρατιώτες. Ενδεικτικό πρόγραμμα φαίνεται στην Εικόνα 3-3.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ	
6	
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ	
<small>Καθημερινή 440m 500m - 500m - 10m Συχνότητες 20 - 40m - 50m ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΜΕΣΑΝΑ</small>	
07:00	ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ
07:30	ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΜΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΎΜΝΟΥ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΟΡΑ ΑΣΤΕΡΟΕΚΚΟΠΤΗΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
08:00	ΣΙΔΗΞΕΙΣ Ευρωπαϊκή νέα - Πάτριάκη - Ηλιεργαστήρια.
08:30	ΙΤΑΛΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ Είδηλας.
09:00	ΠΟΙΚΙΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ (β)
09:30	ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ αφ. κ. Κ. Βάρναλης.
10:00	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ (β)
10:30	ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ
11:00	ΚΟΙΝΗ ΕΚΠΟΜΗ ΤΟΥ Ρ.Σ.Α. ΚΑΙ ΤΟΥ Γ.Σ.Ρ. Ποικίλα μουσική (β)
11:30	ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΙΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
<small>ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΑΒΒΑΤΟΝ</small>	
12:00	ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΗ

Εικόνα 3-3 : Το ραδιοφωνικό πρόγραμμα της 6ης Σεπτεμβρίου 1941. Το χρονογράφημα του σταθμού έγραφε ο Κ. Βάρναλης.

Ωστόσο είναι γεγονός, ότι πολλοί Γερμανοί τεχνικοί και ειδικοί σε θέματα ραδιοφωνίας στάθηκαν στο πλευρό των Ελλήνων συναδέλφων τους και προσπάθησαν να απαλύνουν τον πόνο τους σε ολόκληρη τη διάρκεια της Κατοχής. Ένας από αυτούς, ο Μπερτ Χόφμαν, όταν πληροφορήθηκε ότι άνδρες της Γκεστάπο θα έκαναν έρευνες στα γραφεία των ραδιοθαλάμων του Ζαπείου για να βρουν προκηρύξεις του ΕΑΜ προειδοποίησε τους Έλληνες συναδέλφους του και προθυμοποιήθηκε να παραλάβει και να κρύψει στο γραφείο του τις προκηρύξεις μια και εκεί δεν θα έψαχναν οι άνδρες της Γκεστάπο όπως και έγινε».

3.2 Τηλεόραση

Η Τηλεόραση σήμερα επιδρά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου δημιουργώντας ένα διαφορετικό πρότυπο ανθρώπου. Αποτελεί κοινό μυστικό ότι η εισβολή των μαζικών μέσων επικοινωνίας και ενημέρωσης στη ζωή μας υπήρξε ραγδαία και θριαμβευτική. Ίσως είναι εκείνο το χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί τον ρυθμό με τον οποίο κυλά η ζωή της σημερινής γενιάς από το ρυθμό που κυλούσε η ζωή των προηγούμενων γενιών.

Τώρα, η διεύδυση της πληροφόρησης έγινε πολύ πιο εύκολη, πιο άμεση, πιο αποτελεσματική. Η πληροφορία, με τη μορφή εικόνας, φτάνει στον αποδέκτη της όπου κι αν

βρίσκεται. Τον βρίσκει μέσα στο σπίτι του, καθισμένο στον καναπέ ή μισοξαπλωμένο στο κρεβάτι του. Φτάνει στον εγκέφαλό του, είτε ξέρει γράμματα, είτε όχι. Η αφομοίωση του μηνύματος διευκολύνεται αφάνταστα. Ο συνδυασμός εικόνας και ήχου έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί τον καλύτερο συνδυασμό για την εμπέδωση της πληροφορίας. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι, χρησιμοποιείται ευρύτατα και για **εκπαιδευτικούς σκοπούς**. Μόνο που εδώ οι σκοποί απέχουν πάρα πολύ από το να χαρακτηριστούν εκπαιδευτικοί.

Είναι επίσης αναμφισβήτητο γεγονός ότι η τηλεόραση κατέχει τα πρωτεία ανάμεσα στα σύγχρονα μαζικά μέσα ενημέρωσης λόγω της ζωντανίας και της αμεσότητας με την οποία απευθύνεται στον άνθρωπο.

3.2.1 Ετυμολογία

Η λέξη είναι συνθετικό του αρχαίου ελληνικού προθέματος «τηλε-», το οποίο σημαίνει «μακριά», και της λέξης «όραση»¹¹.

3.2.2 Ιστορική Εξέλιξη

Οι πρώτες επιτυχείς τηλεοπτικές μεταδόσεις έγιναν από τον Τζών Λότζι Μπαίρντ (John Logie Baird), μεταξύ 1928 και 1935 στη Μ. Βρετανία, χρησιμοποιώντας τους πομπούς μεσαίων κυμάτων του BBC.

Τηλεόραση είναι η συσκευή που προβάλλει εικόνες και ήχους σε μακρινές μεταξύ τους περιοχές με τη βοήθεια ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων όπως φαίνεται στην Εικόνα 3-4.

11

Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%8C%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7#.CE.95.CF.84.CF.85.CE.BC.CE.BF.CE.BB.CE.BF.CE.B3.CE.AF.CE.B1> Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Εικόνα 3-4: Η πρώτη τηλεόραση, έδειχνε απλά κινούμενες εικόνες.

Στο σύστημα που παρουσιάζεται παραπάνω στην Εικόνα 3-4 οι εικόνες αποτελούνταν μόνο από 30 γραμμές και δεν μπορούσαν να αναπαραχθούν οι μικρές λεπτομέρειες. Το 1940, τη χρονιά που ξέσπασε ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, οι τακτικές τηλεοπτικές εκπομπές διακόπηκαν. Μετά τον πόλεμο ξαναρχίζουν οι μεταδόσεις, αλλά ήταν λιγότερες σε αριθμό. Το 1946 δώδεκα εμπορικοί τηλεοπτικοί σταθμοί λειτουργούσαν στις ΗΠΑ και οι πωλήσεις τηλεοπτικών συσκευών ανέβηκαν κατακόρυφα.

Μετά ακολουθεί η έγχρωμη τηλεόραση όπου τα φώτα και οι οθόνες κρέμονται από το ταβάνι και αφήνουν περισσότερο χώρο ελεύθερο όπως φαίνεται παρακάτω στην Εικόνα 3-5.

Εικόνα 3-5: Έγχρωμη τηλεόραση.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 λειτουργούν στην Αμερική 1300 τηλεοπτικοί σταθμοί και το 98% των αμερικανικών νοικοκυριών διαθέτει τηλεόραση

Από το 1988 ξεκινά η αναμετάδοση των πρώτων δορυφορικών καναλιών ¹².

Εικόνα 3-6: Νέο είδος ψυχαγωγίας.

---

¹² Egpaid.blogspot http://egpaid.blogspot.com/2010/01/blog-post_3044.html, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Τον νέο αιώνα η επίγεια ψηφιακή τηλεόραση (DTTV ή DTT) είναι μια εφαρμογή της ψηφιακής τεχνολογίας που παρέχει μεγαλύτερο αριθμό καναλιών και/ή καλύτερη ποιότητα εικόνας και ήχου (AC3, Dolby ψηφιακό) μέσω μιας συμβατικής κεραίας αντί μιας δορυφορικής σύνδεσης¹³.

3.2.3 Η τηλεόραση στην Ελλάδα

Η ιστορία της Ελληνικής τηλεόρασης αρχίζει το 1951 οπότε με τον νόμο 1663 προβλέπεται η ίδρυση και λειτουργία ραδιοτηλεοπτικών σταθμών των Ενόπλων Δυνάμεων - διάταξη η οποία καταργείται 15 χρόνια αργότερα - ενώ παράλληλα προβλέπεται και η λειτουργία της Υπηρεσίας Ενημέρωσης Ενόπλων Δυνάμεων (ΥΕΝΕΔ) που θα είχε την αρμοδιότητα για την εγκατάσταση και λειτουργία ραδιοτηλεοπτικών σταθμών.

Ο πρώτος πειραματικός σταθμός Ελληνικής τηλεόρασης λειτούργησε το 1961 στη Θεσσαλονίκη από τη ΔΕΗ στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης. Η επίσημη όμως έναρξη της Ελληνικής κρατικής τηλεόρασης έγινε στις 23 Φεβρουαρίου 1966, με πρώτη παρουσιάστρια την Ελένη Κυπραίου και συντονιστή το δημοσιογράφο Γεώργιο Κάρτερ.

Το 1969 γίνεται η διεθνής απευθείας σύνδεση με το κύκλωμα της Eurovision για τη μετάδοση της προσεδάφισης και του περιπάτου του πληρώματος του Απόλλο 12 στη Σελήνη.

Το 1970 το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοτηλεόρασης μετεξελίσσεται σε Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης (Ε.Ι.Ρ.Τ). Το 1975, με τη μεταπολίτευση, το Ε.Ι.Ρ.Τ μετατρέπεται σε Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (Ε.Ρ.Τ) με σκοπό την «ενημέρωση, την επιμόρφωση και την ψυχαγωγία του Ελληνικού λαού».

Η αντίστοιχη απελευθέρωση και ανάπτυξη της τηλεόρασης στην Ελλάδα άργησε πολλές δεκαετίες. Το 1987 η ΕΡΤ αναδιαρθρώνεται εν' όψει της εισαγωγής των ιδιωτικών σταθμών.

Το 1989 ιδρύεται το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης για την εποπτεία του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου. Από το 1993 το αρμόδιο Υπουργείο είναι το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ.

13

Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%AF%CE%B3%CE%B5%CE%B9%CE%B1_%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE_%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%8C%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Προς το τέλος του 1989 εμφανίζονται στις τηλεοπτικές συχνότητες τα δύο πρώτα ιδιωτικά κανάλια, το Mega Channel και ο Antenna TV, γεγονός που σηματοδοτεί την ουσιαστική αναδιάρθρωση του επικοινωνιακού πεδίου της χώρας.

Την Δευτέρα, 24 Οκτωβρίου 1988, ξεκινά ανεπίσημα στην Αθήνα, η αναμετάδοση των πρώτων δορυφορικών καναλιών που ολοκληρώνεται 2 μέρες μετά, όταν πλέον στον αέρα βρίσκονται 6 συνολικά προγράμματα.

Η εποχή αυτή ήταν ιδιαίτερα ρομαντική, γιατί κάθε καινούργιο κανάλι ήταν είδηση, καθώς δεν υπήρχε η πληθώρα των σημερινών επιλογών ¹⁴.

Το πρότυπο για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση στην Ελλάδα, όπως και στην υπόλοιπη Ευρώπη, είναι το DVB-T. Στην Ελλάδα η επίγεια ψηφιακή μετάδοση ξεκίνησε από το ΤΕΙ Κρήτης από το εργαστήριο Ερευνάς και Ανάπτυξης τηλεπικοινωνιακών συστημάτων PASIPHAΕ το Σεπτέμβριο του 2001 με δοκιμαστική εκπομπή σε όλο το Ηράκλειο Κρήτης και ακολούθησε η ΕΡΤ στις 6 Ιανουαρίου 2006 με δοκιμαστική εκπομπή. Μεταξύ Μαρτίου και Μαΐου 2006 έγινε η σταδιακή έναρξη εκπομπής των τριών βασικών καναλιών που αποτελούν την πιλοτική πλατφόρμα εκπομπής της ΕΡΤ, την ΕΡΤ Ψηφιακή.

Μέχρι και το τέλος του καλοκαιριού 2009 η ψηφιακή τηλεόραση στην Ελλάδα περιοριζόταν στη πλατφόρμα της ΕΡΤ που αποτελούσαν από: Το σινε+ με ταινίες, το σπορ+ με αθλητικά, και το πρίσμα+ κανάλι γενικού ενδιαφέροντος και σαφή προσανατολισμό/υποστήριξη σε άτομα με αναπηρίες (βλ. υπότιτλοι, νοηματική γλώσσα σε κάποια προγράμματα κ.ο.κ.). Τα παραπάνω κανάλια διέκοψαν όμως τη λειτουργία τους το Μάρτιο του 2012. Επίσης αναμεταδίδεται και το δορυφορικό ΡΙΚ ¹⁵.

---

¹⁴ Kathimerini: http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathfiles_100030_04/04/2006_149723

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

4 Διαδίκτυο

Το Διαδίκτυο αποτελεί σήμερα ένα ισχυρότατο μέσο μαζικής ενημέρωσης και διαφήμισης. Όχι μόνο συμπληρώνει τις κλασικές μορφές διαφήμισης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες) αλλά λόγω της διαδραστικότητάς του προσφέρει πλήθος εναλλακτικών μορφών προβολής.

Μάλιστα τη σημαντική εξάπλωση του διαδικτύου, κυρίως στις νεαρές ηλικίες, αλλά και την εμπιστοσύνη του κοινού σε αυτό για ενημέρωσή, καταδεικνύει έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την εταιρία «Pulse RC» για λογαριασμό της εφημερίδας «Το Ποντίκι». Κάτι που τοποθετεί το διαδίκτυο μαζί με την τηλεόραση ως τα δυο πρώτα μέσα MME τα οποία εμπιστεύονται οι πολίτες ¹⁶.

Το διαδίκτυο ήρθε για να μείνει και ως μέσο ενημέρωσης. Μια νέα έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε από το βρετανικό BBC και το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τάση, όμως, στους νέους οδηγεί στην υποκατάσταση των παραδοσιακών MME με τις νέες τεχνολογίες του Ιντερνέτ, που απειλούν πλέον ευθέως την πρωτοκαθεδρία της TV.

Ένας στους πέντε ερωτηθέντες, ηλικίας 18 - 24 ετών, ανέφεραν ότι ενημερώνονται για τις τρέχουσες εξελίξεις από το Διαδίκτυο, ενώ μόλις 3% των 55 με 64 ετών χρησιμοποιούν το Ιντερνέτ για τον λόγο αυτό ¹⁷.

Να μη ξεχνάμε τις εξελίξεις στη Συρία όπου οι νέοι συντονίστηκαν, οργανώθηκαν και δημιούργησαν μια νέα επανάσταση μέσα από το διαδίκτυο η οποία οδήγησε σε σημαντικές πολιτικές ανατροπές της χώρας! Γεγονός το οποίο δεν θα ήταν εφικτό με κάποιο άλλο MME.

4.1 Χαρακτηριστικά

Παρακάτω παρουσιάζουμε βασικά χαρακτηριστικά του Διαδικτύου όπως αυτό εξελίχθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο.

---

¹⁶ Thivarealnews: <http://thivarealnews.blogspot.com/2011/06/pulse-rc.html>.

¹⁷ Kathimerini: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_world_1_05/05/2006_182876

4.1.1 Ορισμός

Όπως διαβάζουμε στο Wikipedia «το **Διαδίκτυο** (αγγλ. Internet) είναι παγκόσμιο σύστημα διασυνδεδεμένων δικτύων υπολογιστών, οι οποίοι χρησιμοποιούν καθιερωμένη ομάδα πρωτοκόλλων, η οποία συχνά αποκαλείται "TCP/IP" (αν και αυτή δεν χρησιμοποιείται από όλες τις υπηρεσίες του Διαδικτύου) για να εξυπηρετεί εκατομμύρια χρηστών καθημερινά σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι διασυνδεδεμένοι ηλεκτρονικοί υπολογιστές ανά τον κόσμο, οι οποίοι βρίσκονται σε ένα κοινό δίκτυο επικοινωνίας, ανταλλάσσουν μηνύματα (πακέτα) με τη χρήση διαφόρων πρωτοκόλλων (τυποποιημένοι κανόνες επικοινωνίας), τα οποία υλοποιούνται σε επίπεδο υλικού και λογισμικού. Το κοινό αυτό δίκτυο καλείται Διαδίκτυο»¹⁸.

4.1.2 Τοπολογία του Διαδικτύου

Το σύνολο αυτό από κανόνες ονομάζεται **πρωτόκολλο δικτύωσης**, καθορίζει το πώς επικοινωνούν μεταξύ τους οι υπολογιστές του δικτύου. Η φυσική διάταξη των συνδέσεων του δικτύου ονομάζεται **τοπολογία**. Οι τρεις πιο συνηθισμένες τοπολογίες είναι:

- **Αστέρας (star)**

Υπάρχει ένας κεντρικός υπολογιστής στον οποίον συνδέονται οι υπόλοιποι υπολογιστές του δικτύου.

- **Δακτύλιος (ring)**

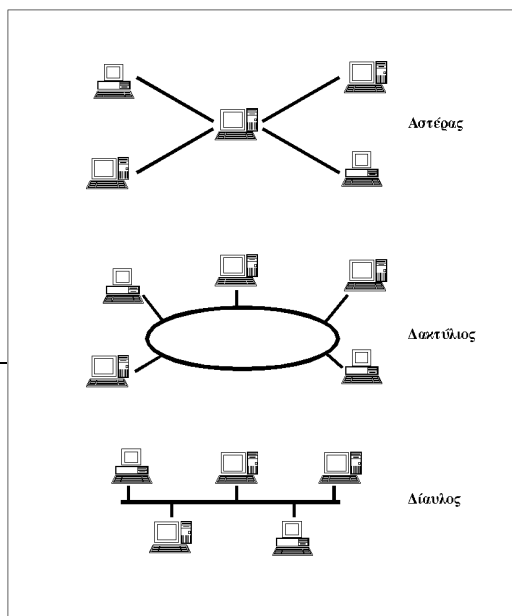
Όλοι οι υπολογιστές είναι συνδεδεμένοι σε έναν πλήρη κλειστό δακτύλιο.

- **Δίαυλος (bus)**

Όλοι οι υπολογιστές συνδέονται κατά μήκος ενός κεντρικού αγωγού. Η τοπολογία παρουσιάζεται

παρακάτω στην Εικόνα 4-1.

Εικόνα 4-1: Οι κυριότερες τοπολογίες δικτύων.

¹⁸ Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org>

4.1.3 Ιστορική Εξέλιξη

Σύμφωνα με το Wikipedia οι πρώτες απόπειρες για την δημιουργία ενός διαδικτύου ξεκίνησαν στις ΗΠΑ κατά την διάρκεια του ψυχρού πολέμου. Η Ρωσία είχε ήδη στείλει στο διάστημα τον δορυφόρο Σπούτνικ 1 κάνοντας τους Αμερικανούς να φοβούνται όλο και περισσότερο για την ασφάλεια της χώρας τους. Θέλοντας λοιπόν να προστατευτούν από μια πιθανή πυρηνική επίθεση των Ρώσων δημιούργησαν την υπηρεσία προηγμένων αμυντικών ερευνών ARPA (Advanced Research Project Agency) γνωστή ως DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency) στις μέρες μας. Αποστολή της συγκεκριμένης υπηρεσίας ήταν να βοηθήσει τις στρατιωτικές δυνάμεις των ΗΠΑ να αναπτυχθούν τεχνολογικά και να δημιουργηθεί ένα δίκτυο επικοινωνίας το οποίο θα μπορούσε να επιβιώσει σε μια ενδεχόμενη πυρηνική επίθεση.

Παράλληλα δημιουργήθηκαν και άλλα δίκτυα. Το 1984 υλοποιείται το πρώτο DNS (Domain Name System) σύστημα στο οποίο καταγράφονται 1000 κεντρικοί κόμβοι και οι υπολογιστές του διαδικτύου πλέον αναγνωρίζονται από διευθύνσεις κωδικοποιημένων αριθμών. Ένα ακόμα σημαντικό βήμα στην ανάπτυξη του Διαδικτύου έκανε το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών (National Science Foundation, NSF) των ΗΠΑ, το οποίο δημιούργησε την πρώτη διαδικτυακή πανεπιστημιακή ραχοκοκκαλιά (backbone), το NSFNet, το 1986. Ακολούθησε η ενσωμάτωση άλλων σημαντικών δικτύων, όπως το Usenet, το Fidonet και το Bitnet.

Ο όρος Διαδίκτυο/Ίντερνετ ξεκίνησε να χρησιμοποιείται ευρέως την εποχή που συνδέθηκε το ARPANET με το NSFNet και Internet σήμαινε οποιοδήποτε δίκτυο χρησιμοποιούσε TCP/IP. Η μεγάλη άνθιση του Διαδικτύου όμως, ξεκίνησε με την εφαρμογή της υπηρεσίας του Παγκόσμιου Ιστού από τον Τιμ Μπέρνερς-Λι στο ερευνητικό ίδρυμα CERN το 1989, ο οποίος είναι στην ουσία, η "πλατφόρμα", η οποία κάνει εύκολη την πρόσβαση στο Ίντερνετ, ακόμα και στη μορφή που είναι γνωστό σήμερα ¹⁹.

19

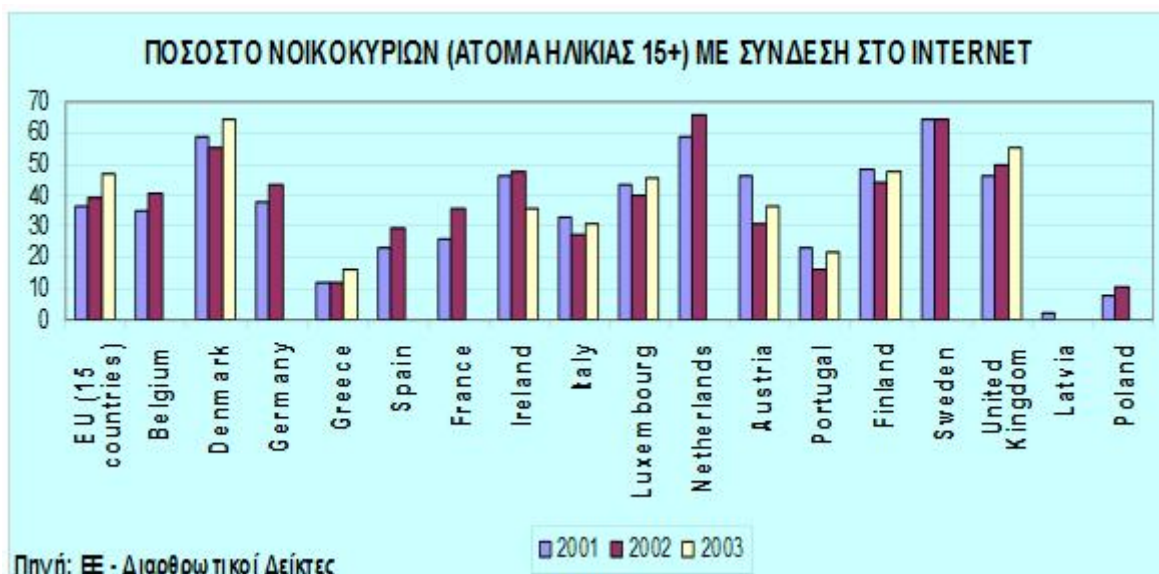
Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%AF%CE%B3%CE%B5%CE%B9%CE%B1_%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE_%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%8C%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

4.2 Το internet στην Ελλάδα

Κάνοντας μία ανασκόπηση στην εξελικτική πορεία του Internet στην Ελλάδα, μπορεί κανείς να διακρίνει την αρνητική στάση του Τύπου έναντι του νέου αυτού μέσου . όλοι έχουμε μνήμες στα πρώιμα στάδια του Διαδικτύου όλης αυτής της αρνητικής εικόνας του Διαδικτύου, στην ουσία ήταν μια καλά καθηγούμενη «φοβία» απέναντι στο μέσο αυτό. Στη συνέχεια και καθώς το μέσο εξελισσόταν , ο Τύπος και τα ΜΜΕ προέβαλαν ως επί το πλείστον θέματα όπως η έλλειψη ασφάλειας, πορνογραφία, ηλεκτρονικές απάτες, ηλεκτρονικά εγκλήματα κ.α.

Η αρνητική αυτή στάση είχε άμεση επίπτωση στην δημιουργία και διαίωνιση μιας αρνητικής εικόνας Η οποία αποτέλεσε τροχοπέδη στην ανάπτυξη και διάχυση του Internet στην ελληνική κοινωνία. Η τάση κινδυνολογίας γύρω από το Internet σε συνδυασμό με τις επιδερμικές εκδόσεις ειδικών εντύπων, την έλλειψη εναλλακτικής ενημέρωσης από τα ΜΜΕ αλλά και την παντελή έλλειψη ενημέρωσης στα περί του Internet οφέλη αποτέλεσε σημαντικό εμπόδιο στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του ελληνικού Διαδικτύου . Συνεπώς η έλλειψη σωστής ενημέρωσης και η λανθασμένη εικόνα που δημιουργήθηκε τόσο μέσω του Τύπου όσο και από τα ΜΜΕ αποτέλεσαν έναν από τους βασικούς παράγοντες που το Internet παρουσιάζεται απρόσιτο στο ευρύ κοινό αλλά και στις ελληνικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα το ποσοστό διείσδυσής του να είναι ακόμη και στις μέρες μας πολύ χαμηλό συγκριτικά με τον μέσο όρο των υπόλοιπων Ευρωπαϊκών Χωρών (Ψηφιακό Χάσμα). Στην Εικόνα 4-2 παρουσιάζεται η χρήση του διαδικτύου στα νοικοκυριά στις αρχές της νέας χιλιετίας.

Εικόνα 4-2: Χρήση του διαδικτύου στα νοικοκυριά στις αρχές της νέας χιλιετίας.

Στην Ελλάδα το ποσοστό των Ελλήνων που χρησιμοποιεί και αξιοποιεί τις ευκαιρίες που παρέχει το διαδίκτυο σήμερα – παρά τη βελτίωση των τελευταίων ετών – παραμένει χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου, όπως τουλάχιστον γίνεται εμφανές από διάφορους επίσημους δείκτες. Στους πολίτες, ο ρυθμός σύνδεσης στο διαδίκτυο τα τελευταία 8 έτη έχει τριπλασιαστεί, ωστόσο υστερεί σημαντικά σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Το 2011 μόλις οι μισοί Έλληνες ιδιώτες εμφανίζονται συνδεδεμένοι σε ευρυζωνικά δίκτυα, ενώ το υπόλοιπο μέρος του πληθυσμού, φαίνεται διστακτικό έως αρνητικό στο να συνδεθεί.

Αντίθετα, πιο ικανοποιητική είναι η εικόνα στο ποσοστό των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σε καθημερινή βάση, με αποτέλεσμα να υπολείπονται ελάχιστα σε σχέση με τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Τέλος, παρά τις σημαντικές προσπάθειες για την πλήρη ψηφιοποίηση των υπηρεσιών του κράτους, τα επίπεδα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα, υστερούν επίσης σημαντικά από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά ²⁰.

Οι τάσεις σύνδεσης και χρήσης είναι υψηλότερες στις μικρότερες ηλικίες (80% του τμήματος 16-24 ετών), ενώ η μόρφωση και τα εισόδημα φαίνεται να παίζουν σημαντικό ρόλο (94% των Ελλήνων με υψηλή μόρφωση χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, πάνω από 50% των Ελλήνων με εισόδημα άνω των €75.000 έχουν online πρόσβαση).

Σε ό,τι αφορά τις επιχειρήσεις, τα ποσοστά σύνδεσής τους βρίσκονται πολύ κοντά με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. (Ελλάδα- 93%, ΕΕ27-95%), ωστόσο αυτά μειώνονται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις (<10 άτομα) ²¹.

---

²⁰ Newsedu: http://newsedu.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=3987;q-----q&catid=45:arthra&Itemid=135

²¹ Tovima: <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=495530>

5 ΜΜΕ στην Τοπική Κοινωνία της Λάρισας

Στο παρακάτω τμήμα της πτυχιακής θα αναλύσουμε την επιρροή των ΜΜΕ στην Τοπική Κοινωνία της Λάρισας. Παρακάτω έχουμε κάνει σχετικά έρευνα στην περιοχή της Λάρισας τόσο από τη μεριά των ΜΜΕ Λάρισας όσο και από μερίδες του κόσμου της Λάρισας στις προτιμήσεις για την καθημερινή τους ενημέρωση αλλά αντίστοιχα στην επιλογή των ειδήσεων που προσφέρουν. Ευχαριστούμε πολλοί το προσωπικό του «RadioPolis», τον Διευθυντή σύνταξης της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» κ. Χρήστου Τσαντήλα, τη μερίδα φοιτητών από τα Τ.Ε.Ι. της Λάρισας αλλά και των ηλικιωμένων που με χαρά πήραν μέρος στην έρευνα μας.

6 Εφημερίδες της Λάρισας

Στην πόλη της Λάρισας από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας (1881) και μετά κυκλοφορούσαν πάνω από 15 εφημερίδες, η έκδοση των οποίων έχει σταματήσει.

Ο ενημερωτικός, κοινωνικός, πολιτικός και ψυχαγωγικός ρόλος του λαρισαϊκού τύπου πάνω σε γεγονότα της τοπικής και όχι μόνο ειδησεογραφίας καθώς και σε ζητήματα της καθημερινής ζωής έχει αποτελέσει αναμφισβήτητα την πιο σημαντική αποστολή του όλα αυτά τα χρόνια²².

6.1.1 «Αστήρ» Θεσσαλίας – η πρώτη εφημερίδα στη Λάρισα

Το Σεπτέμβριο του 1881 κυκλοφόρησε η πρώτη εφημερίδα της Λάρισας ήταν ο «Αστήρ» Θεσσαλίας μετά την απελευθέρωση της Λάρισας στις 31 Αυγούστου του 1881, η οποία και αποτέλεσε και την πρώτη εφημερίδα της Θεσσαλίας.

6.1.2 Λαρισαϊκές εφημερίδες του 19ου αιώνα

Δόθηκε βαρύτητα στην έκθεση στη σπανιότητα των φύλλων του 19ου αιώνα, οι οποίες ξεχωρίζουν για το σχήμα τους και τη συχνότητα κυκλοφορία τους. Όλες οι εφημερίδες του 19ου αιώνα ήταν μικρού σχήματος, τετρασέλιδες οι περισσότερες ήταν δίστηλες και βραχύβιες, δηλαδή κυκλοφορούσαν συνήθως για ένα διάστημα πέντε μηνών. Διακρίνονται η «Μικρά», «η μικρότερα των της υφελίου» όπως χαρακτηριζόταν, την οποία εξέδιδε ο Μακρής, βιβλιοπώλης και ένας από τους σημαντικότερους δημοσιογράφους της εποχής εκείνης. Τα πρώτα φύλλα της εφημερίδας «Μικρά» που κυκλοφόρησαν είχαν διαστάσεις 11 επί 14 εκατοστά και αποτελούσε τη μικρότερη εφημερίδα σε όλο τον κόσμο. Σημαντικές πληροφορίες παρέχουν επίσης τα ιστορικά ντοκουμέντα των αντιστασιακών εφημερίδων.

6.1.3 Σατιρικές και μαθητικές εφημερίδες

Ο «κόρακας», «ο Σατιρικός», «ο Ζερζεβούλης», «ο Διάβολος», «Το Κουνούπι». Μαθητικές εφημερίδες επίσης εκδίδονται από πολλά σχολεία και οι φωνές των μαθητών της εποχής εκείνης γίνονται ηχηρές.

---

²² Κοπάνου, Κ., (2008), «Ο Λαρισαϊκός Τύπος «τροχός» διακίνησης ιδεών», Ημερομηνία Δημοσίευσης: Κυριακή, 23 Νοεμβρίου 2008, Eleftheria: <http://www.eleftheria.gr/index.asp?cat=9&aid=4175> Ημερομηνία ανάκτησης: 21/2/13

6.1.4 Εφημερίδες 20ού αιώνα

Στον 20ό αιώνα, οι εφημερίδες μοιάζουν περισσότερο με τις σημερινές. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εφημερίδα «Ελευθερία» που κυκλοφορεί το 1922 όπως φαίνεται στην Εικόνα 2-8. Το Σεπτέμβριο του 1923 δημοσιεύει κείμενα και φωτογραφίες για την επέτειο της Μικρασιατικής Καταστροφής. Άλλοι τίτλοι εφημερίδων είναι: «Ανεξαρτησία», «Ελεύθερος Πολίτης» «Πίνδος», «Έρευνα», «Λάρισα», «Ομόνοια», «Σάλπιγξ», «Όλυμπος», «Κήρυξ» και άλλες. Από τις παραπάνω, οι «Όλυμπος, «Σάλπιγξ» και «Μικρά» είναι οι πιο μακροχρόνιες.

Εικόνα 6-1: «Ελευθερία».

Αυτή τη στιγμή κυκλοφορούν τρεις ημερήσιες εφημερίδες, μεταξύ των οποίων και μια αθλητική, αλλά και κάποιες εβδομαδιαίες και είναι οι εξής:

1. «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»
2. «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΥΡΗΚΑΣ»
3. «THE MATCH»
4. «ΘΕΣΣΑΛΙΚΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ»
5. «ΚΟΣΜΟΣ»
6. «ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΗΧΩ»

Αναλύονται παρακάτω.

6.2 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Αρχικά ξεκίνησε ως εβδομαδιαία εφημερίδα η "Ελευθερία" κάνοντας την πρώτη της εμφάνιση στις 19ης Οκτωβρίου 1922. Δύο μήνες αργότερα (15 Δεκεμβρίου), καθιερώνεται ως καθημερινή εφημερίδα κάτι που θεωρήθηκε ως μεγάλο τόλμημα, τόσο γιατί οι

προηγούμενες προσπάθειες άλλων εκδοτών είχαν καταλήξει σε αποτυχία, όσο και γιατί η Λάρισα, στα χρόνια του '20, ήταν μια μικρή επαρχιακή πόλη, με 25.000 κατοίκους - οι περισσότεροι των οποίων αναλφάβητοι.

Παρά τις δυσκολίες αυτές, η νέα εφημερίδα κατορθώνει να δημιουργήσει δικούς της αναγνώστες, ν' ανοίξει τη διαφημιστική αγορά και να διευρύνει την κυκλοφορία της σ' ολόκληρο το νομό . Σ' αυτό συνετέλεσαν δύο παράγοντες: ο πρώτος είναι η ανάδειξη της τοπικής δημοσιότητας (μ' ένα μικρό, αλλά ευέλικτο δημοσιογραφικό επιτελείο) και ο δεύτερος η άρτια εκτυπωτική της εμφάνιση (με τα πλέον σύγχρονα εκτυπωτικά μηχανήματα της εποχής). Το λογότυπο φαίνεται παρακάτω στην Εικόνα 2-9.

Εικόνα 6-2: Το λογότυπο της εφημερίδας «Ελευθερία».

6.2.1 Ο ιδρυτής

Ιδρυτής και εκδότης της νέας εφημερίδας είναι ο 41χρονος επιχειρηματίας Γιώργος Δημητρακόπουλος. Το 1914 επεκτείνεται στη Λάρισα, εξαγοράζοντας το πρακτορείο εφημερίδων των αδελφών Παπακωνσταντίνου και ιδρύοντας ένα ακόμη βιβλιοπωλείο. Ωστόσο, το μεγάλο επίτευγμα του Γ. Δημητρακόπουλου είναι η έκδοση της "Ελευθερίας", διευθυντές της οποίας υπήρξαν τα πρώτα χρόνια, δύο προσωπικότητες της Λάρισας, ο Αντώνης Σιτράς (1922) και ο Βασίλης Ναός (1924). Ο Γ. Δημητρακόπουλος, πέθανε πλήρης ημερών, το 1967, σε ηλικία 96 ετών ²³.

6.2.2 Ιστορία

Το 1935, τη διεύθυνση της "Ελευθερίας" αναλαμβάνει ο πρωτότοκος γιος του Γ. Δημητρακόπουλου, Βασίλης. Μόλις 25 ετών και πτυχιούχος της Νομικής, ο Β. Δημητρακόπουλος, ανανεώνει τον τεχνολογικό εξοπλισμό, εκσυγχρονίζει τη σελιδοποίηση και εμπλουτίζει τη θεματολογία (κυρίως με θέματα κουλτούρας), επιτυγχάνοντας κυκλοφοριακή άνοδο . Ωστόσο, αυτή η πορεία ανακόπηκε το 1941, με την εισβολή των Γερμανών. Η "Ελευθερία" και ο "Ημερήσιος Κήρυκας" -η άλλη εφημερίδα της Λάρισας- εκδίδονται πλέον υπό τον κοινό τίτλο "Λαρισαϊκός Τύπος", και ο Β. Δημητρακόπουλος

---

²³ Eleftheria: <http://www.eleftheria.gr/index.asp?pg=5> , Ημερομηνία ανάκτησης: 22/2/13

αναγκάζεται να μετακομίσει στην Αθήνα, αναπτύσσοντας εκεί άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Μετά την απελευθέρωση, αρχίζει να έχει ενεργό συμμετοχή ο δεύτερος γιος του Γ. Δημητρακόπουλου, ο Παναγιώτης. Ο Π. Δημητρακόπουλος, γεννήθηκε στο Βόλο, αλλά εγκαταστάθηκε στη Λάρισα από τα παιδικά του χρόνια. Από το 1945 (που ανέλαβε την εφημερίδα), μέχρι τον θάνατό του, (τον Ιούλιο του 2004, σε ηλικία 88 χρόνων), ήταν αυτός που συνέδεσε το όνομά του με τα μεγαλύτερα άλματα της "Ελευθερίας". Ήταν ο πρώτος εκδότης της επαρχίας που πέρασε την εφημερίδα του από την τυπογραφία στην λινοτυπία (1951) και από την λινοτυπία στη φωτοστοιχειοθεσία και την όφσετ εκτύπωση (1981). Αλλά και από τους πρώτους εκδότες που εκσυγχρόνισε την εφημερίδα του, με την ηλεκτρονική τεχνολογία (1992) - ανανεώνοντας σε τακτά χρονικά διαστήματα τον εξοπλισμό της. Όλα αυτά, συνδυασμένα με την πλούσια θεματολογία και την έγκυρη ενημέρωση της εφημερίδας, είχαν σαν αποτέλεσμα η "Ελευθερία" των 500 φύλλων του 1922, να ξεπερνά σήμερα τα 22.000 φύλλα, ο όγκος των διαφημιστικών καταχωρήσεων να αυξηθεί σημαντικά, με απόλυτη ανταποδοτικότητα και η οικονομική αυτοτέλεια, από τη μια πλευρά να επιτρέπει την εύρυθμη λειτουργία της και από την άλλη να περιφρουρεί την αντικειμενικότητά της. Μετά τον θάνατο του Π. Δημητρακόπουλου, τη διεύθυνση της "Ελευθερίας" ανέλαβε η σύζυγός του Δανάη Δημητρακοπούλου, που ως τον Ιούλιο του 2004, είχε την δημοσιογραφική ευθύνη λειτουργίας του Γραφείου Αθηνών της εφημερίδας.

6.2.3 Τα έντυπα

Υλοποιεί σημαντικά εκδοτικά βήματα Το 1986 η "Ελευθερία" μετατρέπεται σε Δημοσιογραφικό Οργανισμό. Το πρώτο βήμα γίνεται με την έκδοση του μηνιαίου έγχρωμου περιοδικού ποικίλης ύλης "ΘΕΣΣΑΛΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ", τον Οκτώβριο του 1986. Καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα αναγνωστών, κυκλοφορεί την τελευταία Κυριακή κάθε μήνα, μαζί με την "Ελευθερία". Την άνοιξη του 1989, υλοποιείται ο δεύτερος στόχος : Η έκδοση της "Ελευθερίας" της Δευτέρας, η οποία έρχεται να συμπληρώσει την εβδομαδιαία ενημέρωση των Λαρισαίων, με τα γεγονότα της Κυριακής.

Το 1992, εκδίδεται ο "REPORTER", ένα εβδομαδιαίο κυριακάτικο περιοδικό, που καλείται να παίξει συμπληρωτικό ρόλο στην ενημέρωση των αναγνωστών της "Ελευθερίας", καλύπτοντας, με ρεπορτάζ, συνεντεύξεις και έρευνες, την αθέατη πλευρά της καθημερινότητας και της ειδησεογραφίας.

Το 1997 εκδίδεται το περιοδικό κουλτούρας "ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ". Ο "Πολιτισμός" αποτελεί τη συνέχεια μιας προσπάθειας που ξεκίνησε το 1985 η διευθύντρια του Γραφείου Αθηνών Δανάη Δημητρακοπούλου, με την κάλυψη θεμάτων σχετικά με τις τέχνες και τα γράμματα στις κυριακάτικες σελίδες της "Ελευθερίας". Σήμερα ο "Πολιτισμός" εκδίδεται κάθε μήνα, με 32 σελίδες και μεγάλο αριθμό συνεργατών.

Από το 2003 κυκλοφορούν επίσης το διμηνιαίο περιοδικό "ΕΙΣ ΥΓΕΙΑΝ", με ιατρικά θέματα που αναπτύσσονται από έγκυρους και καταξιωμένους επιστήμονες του χώρου, το ένθετο για τη γεωργία και τον αγρότη «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ», το ένθετο για την κτηματαγορά «ΑΚΙΝΗΤΑ» και τα ειδικά ένθετα για τους νέους μας αναγνώστες «ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ» και «ΑΛΟΓΑΚΙΑ ΜΕ ΠΕΝΑΚΙΑ». Τέλος από τις αρχές του 2006 κυκλοφορεί κάθε Πέμπτη το τηλεοπτικό περιοδικό In & OUT με ειδικά θέματα και προτάσεις σύγχρονου lifestyle.

6.2.4 Η προσφορά

Η προσφορά του Δημοσιογραφικού Οργανισμού "Ελευθερία", δεν περιορίζεται μόνο στον τομέα της ενημέρωσης. Έχει αναπτύξει μια πλούσια κοινωνική δράση, χρηματοδοτώντας, είτε μεγάλα έργα είτε συλλόγους και μαζικούς φορείς τα τελευταία 20 χρόνια.

6.2.5 Η προοπτική

Ο Δημοσιογραφικός οργανισμός δεν μένει όμως στάσιμος. Το νέο βήμα έγινε με τη λειτουργία γραφείου στο Βόλο. Ανάλογα βήματα θα γίνουν μελλοντικά σε Τρίκαλα και Καρδίτσα, έτσι ώστε η "Ελευθερία" να αποτελέσει την πρώτη πανθεσσαλική εφημερίδα. Με άρτια οργανωμένο γραφείο στην Αθήνα, το Βόλο, τα Φάρσαλα, την Ελασσόνα, τον Τύρναβο και την Αγιά, με ένα μεγάλο αριθμό ανταποκριτών και συνεργατών, πλήρη οικονομική αυτοτέλεια, αυτοδύναμη τεχνολογική υποστήριξη και 110 εργαζόμενους, ο Δημοσιογραφικός Οργανισμός "Ελευθερία" στοχεύει ακόμη ψηλότερα, με όπλο την αντικειμενικότητα και τον πλουραλισμό των απόψεων στις σελίδες της.

6.3 Ημερήσιος Κήρυκας

Ο "Ημερήσιος Κήρυκας" είναι μία από τις παλαιότερες εφημερίδες της Θεσσαλίας αλλά και της χώρας. Το λογότυπο παρουσιάζεται παρακάτω στην Εικόνα 2-10.

Εικόνα 6-3: Λογότυπο «Ημερήσιου Κήρυκα».

6.3.1 Ιστορία

Λίγα χρόνια μετά την ήττα στον πόλεμο του 1897, πρωτοεκδόθηκε ως "Κήρυξ" τον Απρίλιο του 1906, από τον δικηγόρο της Θεσσαλονίκης Γ.Σερεμέτη και τον Α. Φαρμάκη.

Επειδή η Λάρισα τότε ήταν μια πόλη 12.000 κατοίκων αποτέλεσε ανασταλτικό παράγοντα για μια επιχείρηση εκδοτικού χαρακτήρα. Ωστόσο το πρώτο βήμα είχε γίνει. Η διάρκεια ζωής εκείνου του πρώτου εκδοτικού εγχειρήματος ήταν ένας μήνας. Την περίοδο εκείνη ο "Κήρυξ" πρωτοστάτησε στην ίδρυση Εργατικού Κέντρου, Σκοπευτηρίου, Πυροσβεστικού Σώματος, της διοργάνωσης Πανελλήνιων Ιππικών Αγώνων, της δημιουργίας Πανθεσσαλικής Γεωργικής Έκθεσης.

Ακόμη είχε συνδεθεί με τον Μακεδονικό Σύνδεσμο Λάρισας που οργάνωσε και κατηύθυνε τον Μακεδονικό Αγώνα στη Θεσσαλία. Στη συνέχεια η έκδοση σταμάτησε για ν' αρχίσει η δεύτερη περίοδος της εφημερίδας από τον Μάιο του 1923 με εκδότη τον δικηγόρο και πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων Αδάμ Νικολαΐδη που είχε ως συνεταίρο τον Αλκιβιάδη Μακρή. Ο Α. Νικολαΐδης ήταν πολιτευτής του Λαϊκού Κόμματος και τότε αρχισυντάκτης της εφημερίδας ήταν ο Θρ. Μακρής και συντάκτες ο Κ. Περραιβός και ο Φ. Μακρής. Το 1931 διευθυντής σύνταξης αναλαμβάνει ο Κ. Περραιβός με διαχειριστή τον Μ. Χαδέλη, μέχρι το 1941. Το 1937 ο ΚΗΡΥΞ γίνεται επιχείρηση συνεταιρική των Κ.Περραιβού, Μ. Χαδέλη και Γ. Ζάγουρα. Μετά τη διακοπή της κυκλοφορίας του την περίοδο της κατοχής επανεκδίδεται το 1945 με τον τίτλο "Ημερήσιο Κήρυξ" και εκδότη - διευθυντή τον Μιχ. Χαδέλη, ο οποίος διετέλεσε και πρόεδρος της Ένωσης Ιδιοκτητών Επαρχιακού Τύπου. Αρχισυντάκτης της εφημερίδας είναι τότε ο Τ. Γραμματίδης που χρημάτισε πολλές φορές βουλευτής και υπουργός. Τα χρόνια που ακολούθησαν σφραγίστηκαν με σημαντικά γεγονότα της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Η εφημερίδα συνέχισε τον παρεμβατικό της ρόλο με πρώτιστο ενδιαφέρον την πρόοδο και ανάπτυξη της Λάρισας και του νομού εν γένει.

Στις 13 Ιανουαρίου του 1975 πεθαίνει ο ιδιοκτήτης – εκδότης Μ. Χαδέλης και την έκδοση της εφημερίδας ανέλαβαν η κόρη του Ρένα και ο σύζυγός της Νίκος Καραθάνος. Επί των

ημερών τους η εφημερίδα ανανεώνει τον εξοπλισμό της, αυξάνει το συντακτικό δυναμικό της φιλοδοξώντας ν' αλλάξει επί τα βελτίω την εικόνα της διατηρώντας το επίπεδο της δημοσιογραφικής της γραφής.

Τον Ιούνιο του 1989 η εφημερίδα αλλάζει χέρια και αγοράζεται από τον επιχειρηματία Αθ. Ζησόπουλο. Την περίοδο αυτή γίνονται επενδύσεις στην τεχνολογική υποδομή της εφημερίδας ενώ το φύλλο από τον Απρίλιο του 1995 εκδίδεται σε σχήμα tabloid και είναι έγχρωμο, προσπαθώντας να υλοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την βασική φιλοσοφία του που είναι η ανοδική πορεία σε συνδυασμό με την προσφορά στην πόλη και στο νομό .

6.3.2 Τα έντυπα

Τον Δεκέμβριο του 2001 κυκλοφορεί, μαζί με τον "Ημερήσιο Κήρυκα", το περιοδικό K - Style σε πολυτελή έκδοση και τον Απρίλιο του 2004 αλλάζει το κασέ της εφημερίδας και προστίθενται ένθετα ποικίλων θεματικών ενοτήτων²⁴.

6.4 Κόσμος

Αποστέλλεται σε σημαντικό αριθμό συνδρομητών, εντός και εκτός του νομού Λάρισας, ενώ μεγάλος αριθμός φύλλων διατίθεται μέσω ειδικών προθηκών (στάντ) τα οποία είναι τοποθετημένα σε επιλεγμένους εξωτερικούς η εσωτερικούς χώρους.

Εικόνα 6-4: Το λογότυπο της εφημερίδας «Κόσμος».

6.4.1 Ιστορία

Ο «Κόσμος» είναι η νεώτερη ημερήσια εφημερίδα της Λάρισας. Κυκλοφορεί από τις 4 Απριλίου 2006, και καλύπτει καθημερινά (πλην Κυριακής) τις ανάγκες του σύγχρονου αναγνώστη για γρήγορη ενημέρωση βασισμένη σε τοπική ύλη.

---

²⁴ Kirikas: <http://www.kirikas.gr/gr/history.php>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Διακινεί ημερησίως **14.000 φύλλα** τόσο στην πόλη της Λάρισας όσο και στους μεγάλους περιφερειακούς δήμους όπως είναι η **Ελασσόνα**, τα **Φάρσαλα**, ο **Τύρναβος**, η **Αγιά** κ.α.

6.4.2 Σημεία πώλησης

Καλύπτουν αντιπροσωπευτικά όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες του πληθυσμού, με έμφαση στις δυναμικές ηλικίες. Ενδεικτικά σημειώνουμε ότι μπορεί κανείς να προμηθευτεί την εφημερίδα έξω από **τράπεζες**, **εφορίες**, **δημόσιους οργανισμούς**, στα **ΤΕΙ Λάρισας**, στα **νοσοκομεία της πόλης**, σε **γυμναστήρια** αλλά και σε καταστήματα ειδικού ενδιαφέροντος όπως είναι τα **Goody's**, τα **STER cinemas**, τα γυμναστήρια **Sprinters** κ.α.

Ακόμα μπορεί κανείς να βρεί τον «Κόσμο» σε σταντ που βρίσκονται διάσπαρτα σε **κεντρικές πλατείες** και **πολυσύχναστους πεζόδρομους**, καθώς και από την τοπική αλυσίδα των **Super Market Λάρισα** η οποία αριθμεί 34 καταστήματα. Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι σταντ της εφημερίδας μας φιλοξενούνται και σε κάποια **Πρατήρια Καυσίμων** στην πόλη της Λάρισας ²⁵.

6.5 Θεσσαλικές Αγγελίες

Είναι η πρώτη σε πωλήσεις στις ηλικίες 18-55 χρόνων και η μεγαλύτερης εμβέλειας επαρχιακή εφημερίδα της χώρας.

6.5.1 Ιστορία

Η ιστορική της διαδρομή έχει αναλυτικά ως εξής: Στις 9 Φεβρουαρίου 1994 κυκλοφόρησε η ΤΡΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ εφημερίδα Δωρεάν Αγγελιών με τον διακριτικό τίτλο “ΘΕΣΣΑΛΙΚΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ” η οποία με έδρα την Λάρισα έγινε αγαπημένη εφημερίδα των Θεσσαλών και όχι μόνο .

6.5.2 Σήμερα

Κυκλοφορεί κάθε Τρίτη – Πέμπτη - Σάββατο, σ’ ολόκληρη την Θεσσαλία (Ν. Λάρισας - Ν. Μαγνησίας - Ν. Τρικάλων - Ν. Καρδίτσας - Ν. Φθιώτιδας - Ν. Πιερίας).

Διαβάζεται από το πλέον ενεργό τμήμα της κοινωνίας της Κεντρικής Ελλάδος ηλικίας 18-55 χρονών ²⁶.

---

²⁵ Leukipoli: <http://www.leukipoli.gr/2008/uncategorized.asp?ID=1043>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

²⁶ Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82_%CE%B5%CF%86%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%B4%CF%89%CE%BD_

6.6 Αγροτική έκφραση

Η εβδομαδιαία εφημερίδα «Αγροτική Έκφραση» είναι μια ατομική επιχείρηση με διευθυντή και εκδότη τον Αθασιάδη Χρήστο και έδρα την Λάρισα. Κυκλοφορεί κάθε Σάββατο στα περίπτερα των νομών της Κεντρικής και Βορείου Ελλάδος.

6.6.1 Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο της είναι αγροτικό και σκοπός της είναι η ενημέρωση των αγροτών της ελληνικής υπαίθρου²⁷.

6.7 The Match

Η εφημερίδα Match είναι η πρώτη καθημερινή αθλητική εφημερίδα της Λάρισας και εκδόθηκε πρώτη φορά την 1^η Νοεμβρίου 2005. Με εκδότη τον Ανδρόνη Παύλο φροντίζει να ενημερώνει καθημερινά το κοινό της Θεσσαλίας για τα αθλητικά γεγονότα της περιοχής και όχι μόνο²⁸.

6.8 Θεσσαλική Press

Με έδρα του το Βόλο ξεκίνησε να εκδίδει την εφημερίδα «Θessaliki Press» η οποία μέχρι και σήμερα συνεχίζει να κατέχει το μονοπώλιο ως η μοναδική free press πανθεσσαλική εφημερίδα.

6.8.1 Ιστορία

Η εφημερίδα “Θessaliki Press” ιδρύθηκε το 2006 από τον Ευάγγελο Κωνσταντάκο. Ο Βαγγέλης Κωνσταντάκος με μία επιτυχημένη καριέρα στο χώρο των Μ.Μ.Ε, επί είκοσι συναπτά έτη στην Αθήνα έχει συνεργαστεί με τις μεγαλύτερες Αθηναϊκές εφημερίδες: «Έθνος», «Τα Νέα», «Ελευθεροτυπία» και «Απογευματινή» καθώς και με τα τηλεοπτικά κανάλια: «Mega Channel», «Alpha», «ΣΚΑΙ» κ.α.

%CE%BB%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AE%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

²⁷ Agrofitro: <http://www.agrofitro.gr/news.htm>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

²⁸ Periferianews:

http://www.periferianews.gr/portal/page?_pageid=134,201270&_dad=portal&_schema=PORTAL&_ID=7617
Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Χάρη στη πολυετή πείρα του στο χώρο των Μ.Μ.Ε κατάλαβε από νωρίς πως το μυστικό της επιτυχίας κρύβεται στο τρόπο διάθεσης της εφημερίδας στο αναγνωστικό της κοινό. Έτσι πήρε την καθοριστική απόφαση να φύγει από την Αθήνα και με έδρα του το Βόλο ²⁹.

6.8.2 Διάθεση

Με τιράζ 20000 φύλλα εβδομαδιαίως σε όλη τη Θεσσαλία (6000 φύλλα Ν.Μαγνησίας, 6000 φύλλα Ν.Λάρισας, 4000 φύλλα Ν.Καρδίτσας και 4000 φύλλα Ν.Τρικάλων) καλύπτει αυτή τη στιγμή το μεγαλύτερο ποσοστό αναγνωστών από κάθε άλλη εφημερίδα που ανήκει στην ίδια κατηγορία.

Η Thessaliki Press διαθέτει σήμερα 110 σταθερά σημεία διανομής τα οποία εποχιακά αυξάνονται σε μέρη όπου η ζήτηση της εφημερίδας είναι μεγαλύτερη. Το τελευταίο χρόνο θέλοντας να καλύψει ακόμα περισσότερο τις ανάγκες των αναγνωστών της τη διανείμει και πόρτα- πόρτα σε Βόλο και Λάρισα σε επιχειρήσεις κάθε είδους (εμπορικά μαγαζιά, φαστ-φουντ, καφετέριες κ.λπ.) ώστε να δώσει τη δυνατότητα πέρα από τον απλό κόσμο και στους επιχειρηματίες να διαβάσουν την εφημερίδα και να αυξήσει ακόμα περισσότερο το εύρος του αναγνωστικού της κοινού.

Τα θέματα που δημοσιεύονται στην εφημερίδα είναι ποικίλης ύλης και ανεξάρτητα κομματικά. Σκοπός της εφημερίδας είναι να ενημερώνει κάθε εβδομάδα τους αναγνώστες της για τα νέα της Θεσσαλίας και επιπλέον με θέματα που αφορούν την υγεία, τις εξορμήσεις, την γεωργία κ.α.

Κατά καιρούς η εφημερίδα έχει αποδείξει την κοινωνική της ευαισθησία δημοσιεύοντας άρθρα για ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ενημερώνοντας τον κόσμο για αυτές.

Την επιμέλεια της εφημερίδας όσον αφορά το συντακτικό κομμάτι την έχει αναλάβει ο έγκριτος δημοσιογράφος Κώστας Παναγιωτόπουλος και η δημοσιογραφική του ομάδα. Ο Κώστας Παναγιωτόπουλος που υπηρετεί χρόνια το επάγγελμα της δημοσιογραφίας φροντίζει για την ποιότητα και την ποικιλία των θεμάτων κάθε εβδομάδα.

6.8.3 Στόχοι

Στόχος της εφημερίδας είναι να ενημερώνει ποιοτικά τους αναγνώστες της και παράλληλα να αποτελεί το πιο οικονομικά συμφέρον μέσο προβολής επιχειρήσεων κάθε είδους.

---

²⁹ Thessalikipress: <http://www.thessalikipress.gr/html/etairiko-profil.html>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Ερευνώντας καθημερινά την αγορά, η διαφημιστική ομάδα της εφημερίδας ψάχνει να βρει και να προτείνει στους πελάτες της τις πιο συμφέρουσες προτάσεις συνεργασίας ώστε να τους βοηθήσει στη προβολή της επιχείρησής τους. Χάρη στην ευρεία διάθεση της εφημερίδας αποτελεί μέσο προβολής τόσο για μικρομεσαίες επιχειρήσεις όσο και για μεγάλες εταιρείες που απευθύνονται σε όλο το εύρος της θεσσαλικής αγοράς.

6.9 Μέλλον

Μετά την εισβολή της τηλεόρασης μερικοί πίστεψαν ότι ο τύπος έφτασε στο τέλος του. Η συνέχεια τους διέψευσε. Συνέχισε την πορεία του, αλλά υπέστη κάποιες αλλαγές. Σήμερα, οι εφημερίδες που παρέχουν γενική ενημέρωση, προσδοκούν να αυξήσουν τις πωλήσεις τους με παροχές σε είδος! Καθώς με συνοδευτικά CD/DVD προσπαθούν αυξήσουν τις πωλήσεις τους. Όλοι μας έχουμε δει στην καθημερινότητα μας άτομα να αγοράζουν μια εφημερίδα και λίγα μέτρα παρακάτω να πετάν την εφημερίδα και να κρατάνε μόνο το συνοδευτικό περιεχόμενο!

Ωστόσο να σημειώσουμε ότι σε μια μεγάλη έρευνα αναγνωσιμότητας, που διεξήχθη από την εταιρεία Dynamic Research & Consulting στην Βόρεια Ελλάδα το 1993, διαπιστώθηκε ότι πλέον του 80% των αναγνωστών διαβάζουν την ίδια εφημερίδα πάνω από πέντε χρόνια. Κάτι που καταδεικνύει μια ισχυρή σχέση μεταξύ εφημερίδας και αναγνώστη.

6.10 Τοπική Έρευνα για την επιρροή των Λαρισαϊκών εφημερίδων - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»

Παρακάτω παραθέτουμε την μαγνητοφωνημένη συνέντευξη που μας παρέδωσε με μεγάλη ευχαρίστηση ο Διευθυντής σύνταξης της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» κ. Χρήστου Τσαντήλα.

6.10.1 Πλεονεκτήματα Τοπικών Εφημερίδων

Οι ιδιαιτερότητες συμβαίνουν στις Μεγαλοπόλεις, όπως η Λάρισα. Σε αυτές τις μεγάλες πόλεις οι εφημερίδες έχουν επιλέξει να ενημερώνουν τον κόσμο με βάση την τοπική ειδησιογραφία κατά βάση. Δηλαδή έχουν δώσει το βάρος στην τοπική ειδησιογραφία επειδή είναι αποτελούν μικρές κλειστές κοινωνίες καθώς κυκλοφορούν μόνο στον Νομό τους. Δίνουν βάση απαραίτητα στην τοπική κοινωνία διότι έχουν το πλεονέκτημα να καταγράφουν ειδήσεις μέχρι τα μεσάνυχτα κάτι το οποίο δεν το έχουν οι μεγάλες Αθηναϊκές εφημερίδες. Η πρώτη μεγάλη Αθηναϊκή εφημερίδα που κυκλοφορεί σε Αθήνα Πειραιά με 4.000.000 πληθυσμό έχει 35.000 φύλλα κυκλοφορίας. Η «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» έχει 20.000 φύλλα σε έναν

Νομό με περίπου 300.000 κατοίκους. Αναλογικά καταλαβαίνουμε την διαφορά. Ίσως αναλογικά είναι η πρώτη. Γιατί συμβαίνει αυτό; Ας πάρουμε μια Αθηναϊκή εφημερίδα η οποία κυκλοφορεί σε όλη την Ελλάδα, Αθήνα, Ήπειρο, Πελοπόννησο, Κομοτηνή κ.ά. Σε πανελλαδικής κλίμακας κυκλοφορία φτάνει στα 60.000 φύλλα, με τα 35.000 στην Αθήνα και Πειραιά. Το μειονέκτημα της είναι ότι για να φτάσει στα Γιάννενα πρέπει να πάει στο πιεστήριο 8 ώρες νωρίτερα. Που σημαίνει ότι στις 8 το βράδυ έχει φύγει, αν γίνει ένα έγκλημα στις 8 και δέκα θα το έχουν μόνο οι εφημερίδες της Αθήνας και αυτό με δεύτερη ανατύπωση. Αυτό είναι ένα μεγάλο έξοδο. Συνεπώς στερούνται τις άμεσης ενημέρωσης. Ενώ οι επαρχιακές εφημερίδες που έχουν δικά του πιεστήρια και μπορείς ανά πάσα στιγμή να τυπώσεις εφημερίδες τυπώνονται σε 1- 2 ώρες. Έτσι έχουμε το πλεονέκτημα στις 4 το πρωί αν γίνει ένας μεγάλος σεισμός να το καλύψουμε. Με αποτέλεσμα η εφημερίδα να είναι την ίδια ώρα στα περίπτερα με τις Αθηναϊκές εφημερίδες. Το πλεονέκτημα λοιπόν είναι ότι κερδίζουμε χρόνο.

Έχουμε 24 ωρη κάλυψη γεγονότων.

Το δεύτερο πλεονέκτημα είναι ότι το 80 % των θεμάτων το αφιερώνουμε στην τοπική κοινωνία που πουλάμε. Πχ αν θέλουμε να διαβάσουμε ότι πήρε εξιτήριο ο δεύτερος φοιτητής από το Τ.Ε.Ι με το μαγγάνιο, είναι ένα γεγονός που δεν θα το έχουν αθηναϊκές καθόλου. Στις τοπικές κοινωνίες παίζει ρόλο μεγάλο το τοπικό ενδιαφέρον. Καθώς αποτελεί είδηση που δεν αφορά κατοίκους της Πελοποννήσου ή της Κομοτηνής.

6.10.2 Ιδιαιτερότητα και Πολιτική της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ»

Η ελευθερία λειτουργεί από το 1960, είχε την τύχη να έχει εκδότες ιδιαίτερα έξυπνους αν και όχι ιδιαίτερα μορφωμένους. Έκαναν κοινωνικό ρεπορτάζ κάτι στο οποίο δεν είχαν οι αθηναϊκές, στα μνημόσυνα στις μικρές αγγελίες. Π.χ ένα μακάβριο γεγονός αυτομάτως αποτελεί τρόπο επικοινωνίας καθώς όλο το σόι ενημερώνεται για την κηδεία. Στις αθηναϊκές μνημόσυνα δεν υπάρχουν. Αυτό αποτελεί ένα έσοδο για την εφημερίδα μας. Και ο κόσμος βάζει της κοινωνικές του ανάγκες, ενοικιαστήρια σπιτιών, καταστημάτων κ.α. το πιο σημαντικό έσοδο είναι βεβαία η κυκλοφορία της.

Οι εφημερίδες που επέλεξαν να στηρίξουν ένα συγκεκριμένο κόμμα την πάτησαν. Έτσι διχάζονταν η τοπική κοινωνία. Το πρόπον είναι οι εφημερίδες να είναι απλά καταγραφικά φύλλα στην κάλυψη όλων των κόμματος και να έχουν καλές σχέσεις με την τοπική δημοσία διοίκηση. Οι διακηρύξεις, οι προκηρύξεις για μια εφημερίδα, καθώς υποχρεούται η εξουσία να τα δημοσιεύσουν σε δυο εφημερίδες αποτελούν ένα μεγάλο έσοδο. Έτσι έχεις ένα μεγάλο

έσοδο στα χεριά σου με το οποίο μπορείς να μην επηρεαστείς οικονομικά με την εκάστοτε εξουσία. Το ΑΕΠΕ ελέγχετε από το κόμμα που είναι στην εξουσία. Το υπουργείο τύπου προ κρίσης καλούσε τους έκδοτες και τους ενισχύει οικονομικά. Έτσι εξαγοράζονται οι εφημερίδες με αποτέλεσμα ο κόσμος να το πάρει χαμπάρι και να μην τις προτιμά. Όταν ωστόσο έχεις δικά σου έσοδα δεν σε ελέγχει η εξουσία.

Αν έχεις δικό σου πιεστήριο, εμείς έχουμε 3, έχουμε δικό μας τρόπο έκδοσης. Άλλες εφημερίδες οι όποιες δεν έχουν δικό τους πιεστήριο τυπώνονται σε αθηναϊκές εγκαταστάσεις εφόσον κριθούν σωστές. Όταν έχεις δικό σου τρόπο έκδοσης και δικά σου έσοδα δεν δωροδόκησε από κανέναν. Ο μακαρίτης Παναγιώτης Δημητρακόπουλος δεν δωροδοκήθηκε ποτέ καθώς πάντα είχαν δικά τους έσοδα με αποτέλεσμα να μπορούμε να γράψουμε για όλα τα κόμματα. Αυτό ο κόσμος εκτιμάει και μας αγοράζει.

Η πολιτική της εφημερίδας μας είναι να έχουμε έσοδα από διαφημίσεις από μαγαζιά ή από τοπικές κοινωνικές εκδηλώσεις. Ας πάρουμε παράδειγμα εδώ μια κοινωνική φωτογραφία με είκοσι παιδάκια, αυτό αυτομάτως θα συζητηθεί από 200 άτομα στην τοπική κοινωνία της Λάρισας. Κάτι το οποίο δημιουργεί συναισθηματικούς δεσμούς με την εφημερίδα μας. Ακόμη φροντίζουμε να έχουμε εμπλουτισμό ειδήσεων με φιλτράρισμα των ειδήσεων που φτάνουν σε εμάς. Ακολουθούμε επίσης την τακτική ώστε να μην δημιουργήσουμε προβλήματα σε κοινωνικές ομάδες στην τοπική κοινωνία, καθώς προτιμούμε να πετάξουμε μια είδηση που θα φέρει αναστάτωση στην πόλη πάρα να δημιουργήσουμε προβλήματα στην τοπική κοινωνία. Επίσης προστατεύουμε τους επιστολογράφους. Αυτό μας δίνει και την αντίστοιχη σοβαρότητα καθώς οι μηχανισμοί είναι πολύ ευάλωτη σε τέτοιος είδους ειδήσεις. Ας παρουσιάσουμε ένα παράδειγμα. Πριν πολλά χρόνια στα μπλόκα των αγροτών εδώ στην Λάρισα είχε συμβεί η διαγραφή ενός τοπικού υπουργού του Σουφλιά επί Καραμανλή. Εμείς βάλαμε τότε ο κύριο τίτλο «Διαγραφή Σουφλιάς Κάκαλος», και πάνω είχαμε ένα μικρό τίτλο που έγραφε «ροζ γκαρσονιέρα στην καρδιά της Λάρισας με φοιτήτριες και παντρεμένες». Αυτό είχε συμπέσει. Κάτι το οποίο μας δημιούργησε πρόβλημα καθώς ο κόσμος διάβαζε το πάνω. Γι αυτό τίθεται και το θέμα της αξιολόγησης των ειδήσεων.

6.10.3 Περίοδος μετά κρίσης

Προ κρίσης είχαμε στην πρώτη σελίδα γεμάτη με διαφημίσεις ενώ τώρα που δεν υπάρχουν προσπαθούμε να αυξήσουμε τα άρθρα αυξάνοντας έτσι τα φύλλα κυκλοφορίας.

Μετά την κρίση οι εφημερίδες έχουν πέσει περίπου στο 60 %. Στην Ηρώων Πολυτεχνείου που υπάρχουν 50 καταστήματα τα 45 νοικιάζονται. Αυτοί ήταν πελάτες μας. Αναγκαστήκαμε

λοιπόν να συντηρηθούμε μειώνοντας τα έσοδα όπου μπορούμε. Κόψαμε τα ταξίδια στα απολύτως απαραίτητα, όπως στη συνοδό κορυφής στις Βρυξέλλες.

Όλος ο τύπος πριν την κρίση φάνταζε ως περιβάλλον του παράδεισου τώρα όμως αποτελεί κόλαση. Επιβιώσουν μόνο οι δυνατοί. Ακόμη οι ηλεκτρονικές εφημερίες μας έχουν επηρεάσει κατά 50%. Ωστόσο σε αυτές μονό οι βασικές ειδήσεις υπάρχουν κυρίως αυτές που υπάρχουν και στην τηλεόραση. Αυτό που θα κάνει κάποιον να επιβιώσει, λοιπόν, είναι η καταγραφή των ειδήσεων με συνεπεία και συνέχεια και η μείωση των τιμών. Η εφημερίδα μας εξακολουθεί να κοστίζει 50 λ. αποτέλεσμα της επιλογής μας η οποία μας επέδωσε τελικά.

Ένα άλλο γεγονός που μας δυσαρεστεί είναι ότι πλέον κάποιος αγοράζει την εφημερίδα όχι για την είδηση αλλά για τα cd που υπάρχουν σε αυτή.

Σε αυτό που στοχεύουμε εμείς είναι η αύξηση των ειδήσεων ώστε να αυξήσουμε τα φύλλα κυκλοφορίας.

Όσον αφορά τις επιτυχίες της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», τα όπλα της 17 Νοέμβρη είναι η εφημερίδα μας που τα ανακάλυψε στο Συκούριο μετά από τυχαία γεγονότα. Το αεροπλάνο Ήλιος το οποίο έπεσε πριν κάποια χρόνια στην Κύπρο ήταν γύρω στις 15 Αύγουστου. Ήμασταν οι μόνη εφημερίδα που γύρισε του υπάλληλους από τις διακοπές για να καλύψει την είδηση.

7 Λαρισαϊκά Ραδιόφωνα και Τηλεοπτικοί Σταθμοί

7.1 Ραδιόφωνα της Λάρισας

Παρακάτω παραθέτουμε λίστα με τα ραδιόφωνα της Λάρισας ³⁰:

- § ΡΑΔΙΟ Κιβωτός 87,8
- § MADREIK 89,3
- § Super Sport 90.1
- § ήχος Radio 91,0
- § Palace 91,4
- § Power 93,2
- § Δημοτική Ραδιοφωνία Λάρισας 93,6
- § Best Radio 93,9
- § TRT 95,1
- § Vibe 95,4
- § Συν-ένα radio 95,8
- § Ιερά Μητρόπολη Λαρίσης-Τυρνάβου 96,3
- § Τρίτο Πρόγραμμα 96,8
- § Ραδιοφωνία Κισσάβου 97,8
- § Ρυθμός 98,8
- § Πόλις 99,4
- § Radio Deejay 101,8
- § Scanner 102,2
- § Radio69 104,4

---

³⁰ Athinageorgiou: <http://athinageorgiou.wordpress.com/nomoslarissas/>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

- § Ok radio 104,8
- § Enjoy Radio 105,7
- § River 106,6
- § Avanti 107,6

Παρακάτω παρουσιάζουμε έναν Πίνακα με τις ακροαματικότητες των ραδιοφώνων τον Μάρτιο 2013 στην περιοχή της Λάρισας:

Ακροαματικότητες : Λάρισα - Μάρτιος 2013		
1		Palace FM (91.4) 28,26% ↑
2		Party (97.1) 18,78% ↓
3		Radio Velika (92.2) 11,78% ↑
4		Ραδιοφωνία Κισσάβου (97.8) 10,19% ↓
5		Λαϊκός (105.7) 8,33% ↓

6		<u>Ράδιο Πόλις (99.4)</u>	5,14% ↓
7		<u>River FM (106.6)</u>	3,81% ↓
8		<u>Ηχος FM (91.0)</u>	3,19% ↓
9		<u>Larissa Radio Dee Jay (101.8)</u>	3,01% ↓
10		<u>Ραδιοφωνία Αγίας (94.2)</u>	2,66% ↓
11		<u>Συν-Ένα radio (95.8)</u>	1,86% ↑
12		<u>Vibe FM (95.4)</u>	1,51% ↓

13		<u>Ράδιο Κιβωτός (87.8)</u>	1,51% ↓
<p><u>Σημείωση:</u> Η αύξηση (↑) και η μείωση (↓) αναφέρονται στο ποσοστό και όχι στην θέση των ραδιοφωνικών σταθμών.</p>			

Πίνακας 1: Η ακροατικότητα των ραδιοφώνων στην Λάρισα.

Παρακάτω παραθέτουμε κάποια έξτρα στοιχεία για τους πιο σημαντικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς.

7.1.1 AVANTI FM - 107,6 ΛΑΡΙΣΑ

Ο Avanti Fm εκπέμπει από το 1995 στη Θεσσαλία και είναι ο πρώτος σταθμός που εφάρμοσε το 15 στη σειρά. Δηλαδή 15 τραγούδια στη σειρά χωρίς διακοπή. Διαθέτει τον αρτιότερο τεχνικό εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας που του επιτρέπει να έχει τον καλύτερο ψηφιακό ήχο και μετάδοση μηνυμάτων μέσω R.D.S. Ο Avanti έχει κάνει θεσμό τις ζωντανές μεταδόσεις εκδηλώσεων διοργανώνοντας πολύ συχνά opening & live events σε διάφορα καταστήματα της Λάρισας. Συμμετέχει επίσης ενεργά σε κάθε πολιτιστική προσπάθεια φορέων του Ν.Λάρισας όπως είναι ο Δήμος Λάρισας και η Αντιδημαρχία Πολιτισμού και Νεολαίας, ο Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας, ο Δήμος Ευρυμενών, ο Δήμος Μελιβοίας, ο Δήμος Νίκαιας κ.ά.

Διαθέτει δωρεάν διαφημιστικό χρόνο σε κοινωνικά μηνύματα υπηρεσιών και φορέων όπως οι Γιατροί χωρίς Σύνορα, η UNISEF, η WWF, η Έξοδος κ.ά. Δείχνει έμπρακτα την υποστήριξη του στους νέους επιχειρηματίες μέσω της συνεργασίας του με την Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς καθώς και από την διάθεση χώρου για την κατάρτιση σπουδαστών ΚΕΚ και ΙΕΚ ³¹.

7.1.2 PALACE RADIO - 91.4 ΛΑΡΙΣΑ

Το Palace Radio ξεκινάει την ραδιοφωνική του πορεία το 1988 με το όνομα «ΡΑΔΙΟ ΠΑΛΑΜΑ» και το όραμα ενός πανθεσσαλικού μέσου μαζικής επικοινωνίας. Με το πέρασμα

³¹ Avantifm: <http://www.avantifm.gr/1076/philosophy.php>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

των χρόνων αποκτά καλύτερο τεχνικό εξοπλισμό μα και έμπυχο δυναμικό και εκπέμπει ζωντανά προγράμματα όλο το 24ωρο. Εκπαιδεύει το προσωπικό του και φτάνει στο σημείο να έχει τους καλύτερους στο είδος τους τόσο στην Θεσσαλία όσο και σε πανελλαδικό επίπεδο. Δεν έφτασε άλλωστε άδικα στο σημείο να θεωρείται το μεγαλύτερο επαρχιακό Ραδιόφωνο της χώρας, τίτλο που κρατάει μέχρι και σήμερα, με ζωντανό πρόγραμμα όλο το 24ωρο. Έχει δεκάδες συνεργάτες σε όλη την Ελλάδα και εξασφαλίζει άμεση και αντικειμενική ενημέρωση δίνοντας την ευκαιρία να μιλήσουν σε απλούς ανθρώπους, τοπικούς άρχοντες, πολιτικούς, ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών.

Το 2002, με έδρα τη Λάρισα, δημιουργεί τις πλέον σύγχρονες ραδιοφωνικές εγκαταστάσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και αλλάζει το όνομά του σε «PALACE RADIO FM 91,4». Εκπέμπει επίσης και διαδικτυακά δίνοντας την ευκαιρία στους Έλληνες όλου του κόσμου να απολαύσουν ζωντανά τις ραδιοφωνικές εκπομπές του σταθμού ³².

7.1.3 POWER FM - 93.2 ΛΑΡΙΣΑ

Ο «POWER FM» λειτουργεί από το 1994. Η αρχική του συχνότητα εκπομπής ήταν 108 MHz ενώ τώρα πλέον εκπέμπει από τους 93.2 MHz.

Ο Power FM λειτουργεί από το 1994, αρχικά στη συχνότητα 108MHz και πλέον στους 93.2 MHz. Αποτελεί έναν από τους πιο καταξιωμένους και επιτυχημένους ραδιοφωνικούς σταθμούς στον Νομό Λάρισας.

Καθημερινά, 24 ώρες το εικοσιτετράωρο παίζει μόνο ξένη μουσική ³³.

7.1.4 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ - 93.6 FM

Τον Οκτώβρη του 1989 , και συγκεκριμένα στις 23 Οκτωβρίου, εκπέμπει για πρώτη φορά η Δημοτική Ραδιοφωνία Λάρισας αρχικά στους 93.2 FM και σήμερα στους 93.6 FM. Το ραδιόφωνο τηρεί τις κατευθύνσεις που έχει πάρει από το Δημοτικό Συμβούλιο της Δημοτικής Επιχείρησης Τουρισμού και Πολιτισμού του Δήμου Λάρισας και στοχεύει στην ψυχαγωγία και την επιμόρφωση των πολιτών με εκπομπές μουσικής και λόγου υψηλής αισθητικής. Έχει φιλοξενήσει δεκάδες παραγωγούς εκπομπών και ακόμη και σήμερα, μετά 22 χρόνια λειτουργίας, βρίσκεται στις πρώτες θέσεις των προτιμήσεων των νέων σύμφωνα με

---

³² Radiopalama: <http://www.radiopalama.gr/maintenance.aspx>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

³³ Powerfm: <http://www.powerfm.gr/>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

δημοσκοπήσεις. Σήμερα ο σταθμός αναμεταδίδει το πρόγραμμα του αθηναϊκού σταθμού ΣΚΑΙ 100.3 ³⁴.

7.1.5 ΚΙΒΩΤΟΣ - 87.8 FM

Η αρχή για τον ραδιοφωνικό σταθμό «ΚΙΒΩΤΟΣ» έγινε τον Νοέμβριο του 1998. Τον ενδιαφέρον του σταθμού μονοπολεί η ελληνική μουσική και στόχος του είναι η διαρκής ενημέρωση των ακροατών του. Δίνει βάρος σε νέα μουσικά σχήματα και δεν παραλείπει να συμμετέχει και να υποστηρίζει τα μουσικά δρώμενα της πόλης. Εκτός από τις μουσικές εκπομπές στο πρόγραμμα του σταθμού «ΚΙΒΩΤΟΣ» συμπεριλαμβάνονται ενημερωτικές πρωινές εκπομπές με τοπικές ειδήσεις αλλά και διεθνή γεγονότα. Από τον Σεπτέμβριο του 2011 συνεργάζεται με τον ραδιοφωνικό σταθμό των Αθηνών «ΜΕΛΩΔΙΑ» αναμεταδίδοντας κάποιες εκπομπές του ³⁵.

7.1.6 ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΑΓΙΑΣ - 94.2 FM

Το 1990 ξεκινάει από τους 94.2 η εκπομπή του ραδιοφώνου με όνομα τότε «ΡΑΔΙΟ ΑΓΙΑ» και αμέσως κερδίζει τον κόσμο. Το 1995 μετονομάζεται σε «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΑΓΙΑΣ» ενώ το 2003 αποκτά νέες υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις και δυναμικό που αποτελείται μόνο από επαγγελματίες του χώρου του ραδιοφώνου. Κρατάει πάντα ενήμερους τους ακροατές του εκπέμποντας νέες κυκλοφορίες και μουσικά νέα της ελληνικής μουσικής σκηνής ³⁶.

7.2 Τηλεοπτικοί σταθμοί στη Λάρισα

Ο πρώτος ιδιωτικός τηλεοπτικός σταθμός της Θεσσαλίας αρχίζει να εκπέμπει το 1989 με την ονομασία TRT. Σήμερα από την πόλη της Λάρισας εκπέμπουν τοπικά τρεις τηλεοπτικοί σταθμοί όπου παρουσιάζονται παρακάτω:

- TRT-Θεσσαλική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (διαθέτει στούντιο στην Λάρισα)
- Θεσσαλία τηλεόραση (διαθέτει στούντιο στην Λάρισα)
- Astra TV (διαθέτει στούντιο στην Λάρισα)

---

³⁴ Greekradios: http://greekradios.gr/radios_area2.asp?mega_id=2&offset=70, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

³⁵ Kivotos-fm: <http://www.kivotos-fm.gr/>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

³⁶ Radiofoniaagias942: <http://www.radiofoniaagias942.gr/radioagia/index.php>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

7.2.1 «TRT-Θεσσαλική Ραδιοφωνία Τηλεόραση»

Τον Οκτώβριο του 1989 όπου το κρατικό μονοπώλιο στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα καταργήθηκε ο δρόμος για τη δημιουργία και ανάπτυξη της ιδιωτικής τηλεόρασης είναι ανοικτός. Οι υπεύθυνοι των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης της Θεσσαλίας συζητούν για την αναγκαιότητα δημιουργίας σύγχρονου τηλεοπτικού σταθμού που θα καλύψει με την εμβέλειά του την Κεντρική Ελλάδα με σκοπό τη κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική προσφορά μέσα από την αντικειμενική πληροφόρηση και την ψυχαγωγία.

Με τη σύσταση της Ανωνύμου Εταιρίας "ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ & ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ" το 1989, η TRT είναι πια πραγματικότητα και εκπέμπει σε 24ωρη βάση δοκιμαστικά προγράμματα. Το λογότυπο του σταθμού παρουσιάζεται παρακάτω στην Εικόνα 3-7.

Εικόνα 7-1: Λόγυπο TRT.

Σήμερα η TRT διαθέτει 5 σύγχρονα STUDIOS (Βόλο, Λάρισα, Καρδίτσα, Τρίκαλα και Αθήνα) το πλέον έμπειρο προσωπικό.

Όπως διαβάζουμε στο επίσημο σίτε του καναλιού «Η TRT εκπαιδεύει συνεχώς το προσωπικό της, έτσι ώστε να βρίσκεται πάντα στο υψηλότερο σημείο κατάρτισης τόσο για τα τεχνικά μέσα, όσο και για τις παγκόσμιες καλλιτεχνικές τάσεις. Το τεχνικό προσωπικό της TRT εκτελεί σε ημερήσια & εβδομαδιαία βάση δεκάδες πολιτικών και πολιτιστικών εκπομπών (όπως άλλωστε φαίνεται και από την ανάλυση του προγράμματος που παραθέτουμε) καθώς πάγια και μακροχρόνια πολιτική της TRT είναι η παραγωγή προγράμματος από τους δικούς της ανθρώπους και όχι από εξωτερικούς παραγωγούς.»

Μετά από 20 χρόνια λειτουργίας η TRT συνεχίζει την παράδοση της πρωτιάς στα ποσοστά τηλεθέασης όλων των περιφερειακών καναλιών της Ελλάδας με ποσοστό ΠΑΝΩ από 17% για την Θεσσαλία³⁷.

³⁷ Trttv: <http://www.trttv.com/ekdilosis.php>, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

7.2.2 «Θεσσαλία τηλεόραση»

Το τρίπτυχο με το οποίο οδηγείται ο τηλεοπτικός σταθμός «Θεσσαλία τηλεόραση» στην επιτυχία είναι: **Σοβαρότητα, μέτρο, εγκυρότητα.**

Ο τηλεοπτικός σταθμός αναδείχθηκε στη φωνή και την εικόνα της τοπικής κοινωνίας και ιδιαίτερα της Θεσσαλικής υπαίθρου από το 1992 όταν άρχισε να πρωτοεκπέμπει.

Ενημερώνει άμεσα καλύπτοντας έτσι ένα τεράστιο έλλειμμα που υπάρχει στον τομέα αυτό για τις εξελίξεις στον αγροτικό τομέα που σχετίζονται με τις αποφάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι ο μοναδικός σταθμός που κάλυψε την κρίσιμη σύνοδο των υπουργών Γεωργίας στο Λουξεμβούργο τον Ιούνιο του 2003 όπου ψηφίστηκε η νέα ΚΑΠ (Κοινή Αγροτική Πολιτική) επί προεδρίας της Ελλάδας και της νέας ΚΟΑ για τα μεσογειακά προϊόντα, από τις Βρυξέλλες τον Απρίλιο του 2004).

Καλύπτει κορυφαία γεγονότα (σύνοδος κορυφής Κέρκυρας Μάιος 1994, σύνοδος κορυφής Χαλκιδικής Ιούνιος 2003) Είναι ο πρώτος σταθμός σε τηλεθέαση στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές της Θεσσαλίας (πάνω και από τους σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας).

Το πρόγραμμα του σταθμού εδράζεται στην αρχή «Think global , act local» (σκέψου παγκόσμια δράσε τοπικά). Τα έσοδα του προέρχονται κυρίως από διαφημίσεις και χορηγίες τοπικών επιχειρήσεων.

Διαθέτει εξειδικευμένους και έμπειρους δημοσιογράφους με αποδοχή από την τοπική κοινωνία, ενώ καταλυτική είναι και η συνεργασία με την τοπική εφημερίδα της Καρδίτσας «ΝΕΟΣ ΑΓΩΝ» το συντακτικό προσωπικό της οποίας επίσης συνεισφέρει στην έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση. Χωρίς υπερβολές, χωρίς να κιτρινίζει, με σεβασμό στον τηλεθεατή.

Ένα μεγάλο μέρος του τηλεοπτικού προγράμματος είναι ντοκυμαντέρ, ιστορικά, γεωγραφικά για την πανίδα και τη χλωρίδα του πλανήτη και του τόπου μας³⁸.

7.2.3 «ASTRA TV»

Οι ραδιοτηλεοπτικές επιχειρήσεις Astra A.E. έχουν ως κοινωνικό χώρο αναφοράς τη Θεσσαλία και λειτουργούν από τον Οκτώβριο του 1993 μέχρι σήμερα.

Στο Πρόγραμμα του σταθμού περιέχονται εκπομπές ενημερωτικές, ψυχαγωγικές και πολιτισμού.

---

³⁸ Thessaliatv: http://www.thessaliatv.gr/?action=thessalia_tv, Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

Σκοπός της ενημέρωσης είναι να προβάλλεται με όσο γίνεται μεγαλύτερη αντικειμενικότητα τις ειδήσεις που αφορούν το Θεσσαλικό χώρο σε όλους τους τομείς. Φροντίζεται επίσης η προβολή της τοπικότητας σε αρμονική συνοχή με το ευρύτερο εθνικό και διεθνές περιβάλλον.

Διαθέτει 4 πλήρως εξοπλισμένα studios στις τέσσερις πρωτεύουσες των Θεσσαλικών νομών και 1 studio στην Αθήνα.

Πάνω από 60 συνεργάτες δημοσιογράφοι και τεχνικοί απαρτίζουν τη μεγάλη οικογένεια του Astra ³⁹.

7.3 Μέλλον

Να επισημανθεί ότι τα κονδύλια που διατίθονταν για διαφήμιση στα τέλη της προηγούμενης χιλιετίας διογκώνονταν με ταχύτατο ρυθμό. Στην Ελλάδα κυμαίνονταν γύρω στα 200 δισεκατομμύρια δραχμές ετησίως, εκ των οποίων το 60% περίπου νέμεται η τηλεόραση και 10 με 15% το ραδιόφωνο.

Η τηλεόραση αποτελεί ένα ισχυρό μέσο διαμόρφωσης συμπεριφορές σε μια κοινωνία λόγω της αμεσότητας που διαθέτει. Ο συμπεριφορισμός (η ατομική συμπεριφορά ως αποτέλεσμα εξωτερικών ερεθισμάτων) κυριάρχησε στο χώρο τις δεκαετίες 1950 και 1960 (Bandura, 1977).

Πριν την ανάπτυξη του διαδικτύου οι επιλογές της διασκέδασης ενδοοικογενειακά ήταν όχι μόνο αφάνταστα λίγες αλλά και ιδιαίτερα θλιβερές κατά την ταπεινή μου άποψη. Δηλαδή τηλεόραση και ραδιόφωνο, δηλαδή επί το πλείστον τηλεόραση. Περιορισμένα και μονόδρομα μηνύματα από έναν πομπό, κατευθυνόμενα σε έναν περιορισμένων επιλογών δέκτη, τα οποία χορηγήθηκαν, όπως χορηγήθηκαν, από ελεγχόμενους πόλους άρρηκτα συνδεδεμένους με το πολιτικό σύστημα. Με μια λέξη *περιορισμός!* Η εναλλακτική; Το διαδίκτυο, Τι να προτιμήσει κανείς; 20 κανάλια με προκαθορισμένο πρόγραμμα, κατά κανόνα ποιοτικά υποβαθμισμένο και ελεγχόμενο, στα οποίο δεν θα μπορεί να αντιμιλήσει; Η ένας χώρος μέσω του οποίου μπορεί ελεύθερα να εκφραστεί ο καθένας, από όποιον χώρο πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό προέρχεται; Κατά τη γνώμη μου, τα δυο μέσα που αναλύθηκαν παραπάνω θα μειωθούν σημαντικά μέσα στα επόμενα χρόνια, ιδιαίτερα από άτομα μικρότερων ηλικιών. Όσον αφορά τις εξελίξεις στην τοπική κοινωνία της Λάρισας αναπτύσσονται στα επόμενα κεφάλαια.

---

³⁹ Bandura, A., Ross, D., & Ross, S, A. (1961). «Imitation on film-mediated aggressive model. Journal of Abnormal & Social Psychology», 66, 3-11.

7.4 Τοπική Έρευνα για την επίδραση του Ραδιοφωνικού Σταθμού «RadioPolis» στην Λαρισαϊκή κοινωνία

Σύμφωνα με τις τελευταίες μετρήσεις της εταιρείας FOCUS, το ΡΑΔΙΟ ΠΟΛΙΣ βρίσκεται στο **Νούμερο 1**, στο σύνολο των ραδιοφωνικών σταθμών στη Λάρισα (Δημοσιογραφικά & Μουσικά) για όλο το 24ωρο (άντρες & γυναίκες) με ποσοστό 9,4 %.

Πρόκειται για μια οικογενειακή επιχείρηση η οποία απασχολεί 9 δημοσιογράφους με καθημερινό πρόγραμμα live εκπομπών από τις 09.00 το πρωί μέχρι τις 24.00. Ιστορικό γεμάτο επιτυχίες από τον Απρίλιο του 1995 οπότε και ξεκίνησε από ανθρώπους που ξέρουν τι σημαίνει ραδιόφωνο.

Σε ερώτησή μας «Ποιό πιστεύεται ότι είναι το μυστικό της επιτυχίας σας;», απάντηση είναι ότι « ξέρουμε να πιάνουμε τον παλμό του κόσμου, και κυρίως της Λάρισας. Η εμπειρία μας, η αγάπη μας για αυτό που κάνουμε αλλά και οι πολλές ώρες εργασίας μας έχουν καταξιώσει στο χώρο».

Σε ερώτηση μας « Πόσο σας έχει βοηθήσει η εξέλιξη της τεχνολογίας στη δουλειά σας;» η απάντηση είναι αρκετά. « Οι νέες δυνατότητες του διαδικτύου, τα εξελιγμένα μηχανήματα κάνουν την δουλειά μας πιο εύκολη ασφαλώς. Οστόσο το μυστικό της επιτυχίας μας είναι η ενασχόληση μας με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Εκεί ερχόμαστε σε άμεση επαφή με το κοινό μας και το αφουγκραζόμαστε. Άλλωστε όπως συνηθίζουμε να λέμε η επιτυχία μας βασίζεται στον κόσμο της Λάρισας που μας έχει αγαπήσει τόσο πολύ, γι αυτό από τη μεριά μας δίνουμε τον καλύτερο μας εαυτό».

Σε ερώτηση μας «Πόσο επηρεάζει το ραδιόφωνο το κοινό της Λάρισας;» η απάντηση ήταν « Ο κόσμος της Λάρισας, αλλά και η επαρχία της Λάρισας, πέρα από το μουσικό κομμάτι ενδιαφέρεται και για την είδηση της στιγμής στην περιοχή της Λάρισας. Σε περίπτωση που συμβεί μια σημαντική είδηση, π.χ. ένας μικρός σεισμός που άγγιξε την Λάρισα από το ρήγμα της Κοζάνης στα μέσα Ιούνη, ο σταθμός μας αποτέλεσε το κύριο μέσω μετάδοσης της είδησης αυτής καθώς ούτε η τηλεόραση ούτε κάποιος μεγάλος αθηναϊκός ραδιοφωνικός σταθμός αναφέρθηκε σε αυτό. Αντιλαμβάνεστε επομένως την επιρροή στην καθημερινότητα του Λαρισαίου».

Κλείνοντας θέλαμε να αναφερθούμε στο πως η κρίση επηρεάζει την λειτουργία του σταθμού. Η απάντηση είναι ότι « Έχουμε δημιουργήσει ιστοσελίδα του ραδιοφώνου για να εναρμονιζόμαστε στις εξελίξεις. Εκεί κάποιος μπορεί να ενημερωθεί για τα καλλιτεχνικά

γεγονότα στη Λάρισα. Αυτό μας φέρνει νέους χορηγούς καθώς χιλιάδες επισκέπτες που μας βλέπουν και μας ακούν στο www.radiopolis.gr. Ωστόσο οι τιμές για τον κάθε διαφημιζόμενο έχουν πέσει συγκριτικά με τα προηγούμενα 2-3 χρόνια. Το μεράκι και η δουλειά όμως μας κάνει να αγωνιζόμαστε καθημερινά για ικανοποιήσουμε ένα απαιτητικό κοινό όπως αυτό της Λάρισας.»

8 Διαδικτυακή ενημέρωση στη Λάρισα

Η Wall Street Journal είναι η εφημερίδα με τους περισσότερους αναγνώστες: 1,5 εκατομμύριο άτομα διαβάζουν τη χάρτινη έκδοση και 794.000 τη Διαδικτυακή. Το αναγνωστικό κοινό της αυξήθηκε κατά 9,4% μέσα σε ένα χρόνο.

Σε έρευνα που διεξήχθη εκ μέρους του ABC, οι εκδόσεις των εφημερίδων για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα και ταμπλέτες αντιπροσωπεύουν σήμερα το 15,3% της συνολικής διανομής Τύπου, έναντι 9,8% τον Σεπτέμβριο του 2011 ⁴⁰.

Αρκετά διαδεδομένο είναι το διαδίκτυο και στην πόλη της Λάρισας. Πολλοί είναι οι πολίτες που διαλέγουν το διαδίκτυο για την ενημέρωσή τους και λόγω της μεγάλης ζήτησης έχουν δημιουργηθεί πολλές ιστοσελίδες με στόχο την πλήρη ενημέρωση των κατοίκων της Λάρισας με ειδήσεις τοπικές και όχι μόνο.

Την αρχή έκαναν οι τοπικές εφημερίδες. Δημιούργησαν τη δική τους ιστοσελίδα μέσα στην οποία οι αναγνώστες τους μπορούν να βρουν το τρέχον φύλλο της εφημερίδας αλλά και παλιότερα. Δεν μένουν όμως μόνο εκεί. Περιέχουν και ειδήσεις εθνικές, η ανανέωση γίνεται άμεσα αλλά και διεθνής. Έτσι έχουμε τις ιστοσελίδες:

- eleutheria.gr – της εφημερίδας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ»
- kirikas.gr – της εφημερίδας «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΥΡΗΚΑΣ»
- kosmolarissa.gr – της εφημερίδας «ΚΟΣΜΟΣ»

Τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί και άλλες ιστοσελίδες, αυτόνομες με σκοπό την καθημερινή ενημέρωση των Λαρισαίων. Τους πιο δημοφιλείς αυτούς διαδικτυακούς τόπους παρουσιάζονται παρακάτω.

8.1 Λαρισαϊκές Ενημερωτικές Ιστοσελίδες

8.1.1 Larisaout.gr

Η ιστοσελίδα Larisaout γεννήθηκε πριν 2 χρόνια από την επιθυμία κάποιων να μεταφέρουν την εικόνα της διασκέδασης της Λάρισας στο διαδίκτυο. Αυτό που την έκανε πολύ δημοφιλή ειδικά στην νεολαία, είναι οι συλλογές φωτογραφιών από τα νυχτερινά μαγαζιά της πόλης. Οι

---

⁴⁰ Newsit: http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=171419&catid=7

ρεπόρτερ της σελίδας επισκέπτονται τα μαγαζιά της Λάρισας φωτογραφίζοντας τους θαμώνες. Είναι παρόντες σε κάθε event και το καλοκαίρι το ρεπορτάζ τους επεκτείνεται στα παράλια του νομού.

Με την περιήγηση στο διαδικτυακό τόπο μπορεί κάποιος να βρει κατηγοριοποιημένες εκδηλώσεις και νέα σχετικά με τη διασκέδαση, τα φαγητά, το shopping και άλλες σχετικές πληροφορίες σχετικές με τις εξελίξεις στην πόλη της Λάρισας. Το λογότυπο παρουσιάζεται παρακάτω στην Εικόνα 4-3.

Σκοπός του larisaout.gr είναι να ενημερώνει, να προτείνει και να προβάλλει, ό,τι έχει να κάνει με τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία της πόλης.

Εικόνα 8-1: Λογότυπο Larisaout.gr.

Τελευταία το larisaout.gr δημιούργησε μια κάρτα την L.A. OUT member card, την οποία μπορεί κάποιος να αγοράσει έναντι ενός ποσού και να απολαύσει εκπτώσεις μέχρι και 30%, σε σινεμά, θέατρο, εστιατόρια, μπουζούκια, μουσικές σκηνές, καταστήματα ρούχων, γυμναστήρια, κομμωτήρια και σε πολλές ακόμη κατηγορίες επιχειρήσεων⁴¹.

8.1.2 byout.gr

Η ιστοσελίδα byout.gr συγκαταλέγεται στην κατηγορία της ιστοσελίδας larisaout.gr. Είναι δηλαδή ένα σύγχρονο μέσο ψηφιακής μορφής που περιλαμβάνει το city guide της πόλης της Λάρισας. Στην ιστοσελίδα μπορεί κάποιος να βρει συλλογές φωτογραφιών από τα νυχτερινά μαγαζιά της Λάρισας, ημερολόγιο των εκδηλώσεων αλλά και συνεντεύξεις των επώνυμων που κατά καιρούς επισκέφτηκαν τη Λάρισα. Η ομάδα οργανώνει διάφορα events αλλά και διαγωνισμοί με πλούσια δώρα.

8.1.3 vreslarissa.gr

Η ιστοσελίδα vreslarissa.gr είναι μια καινούρια δημιουργία από νέους ανθρώπους που ήθελαν να φτιάξουν έναν εύκολο και γρήγορο οδηγό για την πόλη της Λάρισας. Περιέχει όλες τις επιχειρήσεις της πόλης κατηγοριοποιημένες, γεγονός που καθιστά πολύ εύκολη την

---

⁴¹ Larisaout: <http://www.larisaout.gr/about>

αναζήτηση και εύρεση της επιθυμητής επιχείρησης αλλά και κάθε επιχειρηματίας έχει τη δυνατότητα να διαφημίσει την επιχείρηση του. Σημαντικό κομμάτι της ιστοσελίδας αποτελούν και οι ειδήσεις, τόσο οι τοπικές όσο και οι εθνικές και διεθνείς.

Ανά τακτικά χρονικά διαστήματα οι δημιουργοί της ιστοσελίδας οργανώνουν διαγωνισμούς με πλούσια δώρα, προσφορές των επιχειρήσεων. Όσοι ενδιαφέρονται για διανυκτερεύοντα φαρμακεία - πρατήρια καυσίμων, χρήσιμα τηλέφωνα, δρομολόγια αστικών και υπεραστικών λεωφορείων και δρομολόγια οσε μπορεί με ένα κλικ στην ιστοσελίδα να βρει ότι χρειάζεται.

8.1.4 larissanews.gr

Η larissanews.gr είναι άλλη μια ηλεκτρονική εφημερίδα για την ενημέρωση των Λαρισαίων με περιεχόμενο την τοπική και διεθνή επικαιρότητα. Αποτελεί επίσης έναν πλήρη οδηγό για όποιον θέλει να επισκεφτεί την πόλη της Λάρισας προτείνοντας μέρη για ταξίδια, για έξοδο και για αγορά. Ταυτόχρονα περιέχει συνεντεύξεις σημαντικών προσωπικοτήτων του τόπου και άρθρα που εκφράζουν την γνώμη τους σχετικά με επίκαιρα θέματα.

8.2 Μέλλον

Οι σύγχρονοι αναγνώστες θέλουν να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλλουν τις ειδήσεις διαφόρων μέσων, επιλέγοντας ποιο από αυτά αξίζει την εμπιστοσύνη τους.

Μια πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι απειλούνται τα παραδοσιακά ΜΜΕ, σε χώρες όπου η πρόσβαση στο Ιντερνετ είναι εύκολη. Τα αποτελέσματα της σφυγμομέτρησης έδειξαν ότι στη Νότια Κορέα, όπου η χρήση του Ιντερνετ αφορά το 86% του πληθυσμού, η πρωτοκαθεδρία της τηλεόρασης απειλείται, τα ποσοστά υπέρ της τηλεόρασης είναι κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες υπέρτερα εκείνων του Ιντερνετ (41% για την τηλεόραση και 34% για το Ιντερνετ).

Η Νότια Κορέα είναι επίσης η χώρα με τις περισσότερες θετικές γνώμες υπέρ των blogs (χώρων συζήτησης και ελεύθερης δημοσίευσης στο Ιντερνετ), με το 38% των Κορεατών να δηλώνουν ότι τα εμπιστεύονται, ενώ την ίδια ώρα ο μέσος όρος στις υπόλοιπες εννέα χώρες είναι 25%.

Αίσθηση προκάλεσε επίσης η προτίμηση του κοινού στις ιστοσελίδες, οι οποίες αναφέρονται σε ειδήσεις του ίδιου θέματος από διαφορετικές πηγές, όπως το Google News και το Yahoo News⁴².

---

⁴² Kathimerini: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles/economy_2_29/07/2001_5004674, Ημερομηνία ανάκτησης: 02/7/13

Όπως θα μελετήσουμε στα επόμενα κεφάλαια τα παραδοσιακά ΜΜΕ υφίστανται κρίση από το 2008 και μετά. Ωστόσο οι ηλεκτρονικές εφημερίδες και κυρίως τα blogs αποκτούν όλο και μεγαλύτερο μερίδιο της πίτας της ενημέρωσης με φανατικούς οπαδούς.

8.3 ΜΜΕ και Νέοι της Λάρισας

Μετά από μια έρευνα για τις προτιμήσεις των νέων στην περιοχή της Λάρισας καταλήξαμε σε κάποια συμπεράσματα. Οι ηλικίες στις οποίες απευθυνθήκαμε είναι μεταξύ 15-24, πρόκειται κυρίως για φοιτητές διαφορετικών ειδικοτήτων των Τ.Ε.Ι Λάρισας καθώς και μαθητές.

8.3.1 Εφημερίδες

Οι νέοι δεν έχουν συχνή επαφή με τις εφημερίδες. Το συντριπτικό ποσοστό αυτών δεν έχει αγοράσει ποτέ εφημερίδα για προσωπική του χρήση. Ένα μικρό ποσοστό έχει αγοράσει εφημερίδα με αφορμή την τυχαία απεικόνιση σε εκδηλώσεις της εφημερίδας. Ενώ ένα άλλο έχει τύχει να αγοράσει αθλητική εφημερίδα.

Στην ερώτηση «Τι σας κάνει να μην ενδιαφέρεστε για την ενημέρωσή σας από τις εφημερίδες;» όσον αφορά την ηλικιακή κατηγορία των 18-24 ετών, εμφανίζουν μια σταθερά αρνητική σχέση με τις εφημερίδες. Κι αυτό το φαινόμενο παρατηρείται διεθνώς. Μια ακόμη αρνητική συσχέτιση είναι ότι ο σημερινός πληθυσμός των 18-24 ετών είναι μικρότερος σε σχέση με αυτόν προς τριακονταετίας, γεγονός που δημιουργεί ένα επιπρόσθετο πρόβλημα για τις εφημερίδες, κι όπως δείχνουν οι τάσεις, στις σύγχρονες ανεπτυγμένες κοινωνίες ο αριθμός τους δεν αυξάνει ανάλογα με τις ηλικίες.

Ήδη ως γνωστόν εμφανίζεται το λεγόμενο δημογραφικό πρόβλημα. Αν το δούμε αυτό μακροπρόθεσμα και σε σχέση με την υπάρχουσα τάση, δηλαδή, ένας όλο και μεγαλύτερος αριθμός νεαρών ατόμων να αποφεύγει τις εφημερίδες, το πρόβλημα ενδεχομένως να καταστεί ανεπίλυτο σε τριάντα χρόνια. Για αυτό τον λόγο, οι εφημερίδες πρέπει από τώρα να δημιουργήσουν συνήθειες ανάγνωσης στους σημερινούς νέους.

Ωστόσο, οι συνήθειες των σημερινών νέων είναι άλλος ένας παράγοντας όσον αφορά το προφίλ του αυριανού αναγνώστη των εφημερίδων. Είναι διεθνώς γνωστό ότι οι σημερινοί έφηβοι διαβάζουν κατά πολύ λιγότερο εφημερίδες σε σύγκριση με αυτούς της προηγούμενης δεκαετίας. Ένας Αμερικανός μελετητής, ο Κομπ-Ουόλγκρεν, αναφέρει μια σειρά από λόγους όσον αφορά την «απάθεια των σημερινών εφήβων» απέναντι στις εφημερίδες. Αυτοί είναι:

1) Το επίπεδο μόρφωσης και διαθέσιμου χρόνου προς ανάγνωση.

2) Ο ανταγωνισμός από την τηλεόραση και των σύγχρονων τεχνολογιών της ψυχαγωγίας καθώς έχουν συμβάλλει στην αντικατάσταση της ανάγνωσης η οποία κατείχε κάποτε περίοπτη θέση στις οικιακές δραστηριότητες.

3) Η αλλαγή του τρόπου ζωής, συμπεριλαμβανομένου και του ελεύθερου χρόνου.

4) Η παραδοσιακή συνήθεια διαβάσματος των μαθημάτων τα Σαββατοκύριακα.

5) Η εικόνα των εφημερίδων (π.χ., από έρευνες στις ΗΠΑ, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι ένα μεγάλο μέρος του νεανικού κοινού, αντιμετωπίζει τις εφημερίδες ως ένα μέσο παραδοσιακό και «μεσόκοπο» που καλύπτει τις ασχολίες και τα ενδιαφέροντα των μεγάλων).

Κάθε ένας από αυτούς τους παράγοντες, από μόνος του ή σε συνδυασμό, μπορεί να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις ή τροποποιήσεις στη μελλοντική αναγνωσιμότητα και οι εφημερίδες οφείλουν να τους διερευνήσουν. Εάν και η αναγνωσιμότητα των εφημερίδων έχει παρουσιάσει πτωτική πορεία την τελευταία δεκαετία, η τάση αυτή μπορεί να μη συνεχιστεί εάν κάποιος από τους πέντε αυτούς παράγοντες αλλάξει.

Ωστόσο σύμφωνα με ένα άρθρο που διαβάσαμε στην «Καθημερινή», το πιο σημαντικό είναι το επίπεδο μόρφωσης και του διαθέσιμου χρόνου προς ανάγνωση. Κι αυτό γιατί μπορεί μεν όλοι οι σημερινοί έφηβοι να πηγαίνουν στο σχολείο, αυτό δεν σημαίνει ότι ιδίως στις μέρες μας έχουν μάθει να διαβάζουν, όπως οι αντίστοιχοι τους στις προηγούμενες δεκαετίες. Σε σύγκριση με το παρελθόν, στην εποχή της εικόνας, η προφορική διδασκαλία γίνεται όλο και πιο δύσκολο να κατανοηθεί, εάν δεν συνοδεύεται από ανάλογο οπτικοακουστικό υλικό. Τούτο σημαίνει ότι όσο, λόγου χάρη, τα ελληνικά σχολεία δεν αναπροσαρμόζονται στα νέα δεδομένα, οι σημερινοί μαθητές αυτό που κάνουν είναι απλώς να διαβάζουν χωρίς να κατανοούν (σε συνδυασμό με το ότι τα σχολεία τείνουν να καταστούν ένα είδος εξεταστικού κέντρου), κι όταν δεν κατανοούν αντιπαθούν το διάβασμα ακόμη περισσότερο. Κάτι τέτοιο έχει μακροπρόθεσμα αρνητικές επιπτώσεις για κάθε μορφή έντυπης επικοινωνίας. Και εδώ θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι η ανάγνωση ως συνήθεια δημιουργείται στην εποχή της εφηβείας.

Πέρα από το σχολείο, καθοριστικό ρόλο παίζουν οι αναγνωστικές συνήθειες των γονέων. Έχει παρατηρηθεί ότι όσο μεγαλύτερες είναι οι αναγνωστικές συνήθειες εφημερίδων των γονέων, τόσο περισσότερο πιθανόν είναι τα παιδιά τους να στραφούν στην ανάγνωση των σελίδων του Τύπου. Όμως επειδή τα τελευταία χρόνια, η διείσδυση των εφημερίδων στο μέσο νοικοκυριό εμφανίζει πτώση, τα σημερινά παιδιά δεν έχουν καν το έρεισμα να δημιουργήσουν κάποια συνήθεια ανάγνωσης των εφημερίδων.

Επιπλέον, η σύνθεση του νοικοκυριού είναι ένας σημαντικός παράγοντας που σχετίζεται με το μέλλον των εφημερίδων. Κι αυτό γιατί η αγορά εφημερίδων από ένα νοικοκυριό δεν ενδιαφέρει μόνον τις πωλήσεις, αλλά και τις διαφημίσεις. Λόγου χάρη, η παραδοσιακή εικόνα του ανδρόγυνου με τα δύο παιδιά τείνει, τουλάχιστον στο εξωτερικό, αλλά εμφανίζεται και στη χώρα μας, να εξασθενήσει. Για πολλούς λόγους, ο αριθμός της τετραμελούς οικογένειας έχει μειωθεί στα 2,7 άτομα. Αυτό σημαίνει ότι οι εφημερίδες σε σχέση με το παρελθόν έχουν μικρότερη ανθρωπογεωγραφική κάλυψη .

8.3.2 Η τηλεόραση

Όσον αφορά την τηλεόραση οι νέοι απάντησαν ότι ενημερώνονται σε καθημερινή βάση. Βέβαια κοινό συμπέρασμα είναι το γεγονός ότι οι προτιμήσεις ενημέρωσης έχουν αλλάξει. Ενώ συνήθιζαν να παρακολουθούν λάιτ προγράμματα ειδήσεων μετά την κρίση άρχισαν να παρακολουθούν πιο πολιτικοποιημένες εκπομπές και θέμα τα ειδήσεων. Ο λόγος δεν είναι ξεκάθαρος κατά κοινή ομολογία, ούτε ακολουθούνε κάποια τάση της εποχής. Το συμπέρασμα είναι ότι εύκολα η τηλεόραση διαμορφώνει την γνώμη τους χωρίς να δημιουργούνται δεύτερες σκέψεις.

Εύλογα δημιουργείται το ερώτημα : Πώς η τηλεόραση κατορθώνει να ασκεί τόση επιρροή; Η απάντηση είναι απλή : Με την προπαγάνδα, τη διαφήμιση και τη χρήση της τεχνολογίας (ήχος, εικόνα, κίνηση, εντυπωσιασμός κλπ). Έτσι κατορθώνει να αιχμαλωτίζει μικρούς και μεγάλους, με σοβαρές συνέπειες, μερικές από τις οποίες αναφέρονται παρακάτω.

Έρευνες που έχουν γίνει για να προσδιοριστεί ο χρόνος που σπαταλούν τα παιδιά μπροστά στην τηλεόραση έδειξαν ότι το μέσο Αμερικανόπουλο βλέπει τηλεόραση περίπου 4 με 5 ώρες την ημέρα, 7 με 8 ώρες τα Σαββατοκύριακα και 40 ώρες περίπου την εβδομάδα. Στον αριθμό αυτό περιλαμβάνονται και οι βιντεοταινίες και τα βιντεοπαιχνίδια. Στα ίδια περίπου συμπεράσματα καταλήγουν έρευνες που αφορούν Ευρωπαϊκές χώρες.

Η δύναμη της τηλεόρασης και η επιρροή που ασκεί στα παιδιά και στους νέους είναι ισχυρότερη από αυτή που ασκεί το σχολείο και η οικογένεια, κάνοντας την ικανή να αποπροσανατολίζει τα παιδιά και τους νέους ⁴³.

8.3.3 Το Διαδίκτυο

Σε καθημερινή βάση οι νέοι εισέρχονται στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα να ενημερώνονται είτε από ενημερωτικά σάιτ είτε από σελίδες κοινωνικής δικτύωσης για τα τρέχοντα γεγονότα.

---

⁴³ Zskepsis.blogspot: http://zskepsis.blogspot.gr/2011/09/blog-post_17.html, Ημερομηνία ανάκτησης: 02/7/13

Αν και το ενδιαφέρον τους δεν είναι τεράστιο για την καθημερινή ενημέρωση τους ωστόσο κοινή αποδοχή είναι ότι η ενημέρωση είναι πιο αντικειμενική καθώς στο διαδίκτυο ακούγονται όλες οι εκδοχές μιας κατάστασης. Αρκετοί είναι αυτοί βέβαια που ενημερώνονται σε καθημερινή βάση για αθλητικά γεγονότα από αθλητικά σάιτς. Πλέον με τη χρήση smart phone η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι μια εύκολη και γρήγορη διαδικασία κάτι το οποίο καθιστά εφικτό την εξάπλωση της συνήθειας ενημέρωσης μέσω αυτού. Να σημειώσουμε ότι πλέον το διαδίκτυο δίνει τη αίσθηση της ισότητας καθώς ο καθένας ελεύθερα μπορεί να εκφράσει την γνώμη του, κάτι το οποίο είναι χαρακτηριστικό των νέων ανθρώπων. Παρακάτω θα αναφέρουμε μια σχετική έρευνα.

Ο παγκόσμιος ιστός μετατρέπεται σταδιακά σε πηγή πληροφοριών που προτιμάται όλο και περισσότερο, ιδιαίτερα από τους νέους. Καθηγητές και φοιτητές του Πανεπιστημίου Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας» διεξήγαγαν πρόσφατα έρευνα των προτιμήσεων των νέων της Βουλγαρίας ηλικίας μεταξύ 18 και 30. Τα πορίσματα της έρευνας συνοψίστηκαν στο βιβλίο «Οι καινούριοι νέοι και τα νέα μίντια». Το σχέδιο υλοποιήθηκε με την υποστήριξη του Ιδρύματος «Ανοιχτή κοινωνία».

«Οι νέοι όλο και λιγότερο βλέπουν τηλεόραση. Πρόκειται για μια ευδιάκριτη τάση», λέει σε συνέντευξη για τη Βουλγαρική Ραδιοφωνία ο υφηγητής Ορλίν Σπάσοφ, επικεφαλής του τμήματος «Ραδιόφωνο και Τηλεόραση» στη Σχολή Δημοσιογραφίας και μαζικής επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Σόφιας. «Πρέπει όμως να υπογραμμίσουμε ότι οι νέοι βλέπουν πολύ ορισμένα τηλεοπτικά κανάλια όπως το Discovery Channel, Animal Planet, MTV κ.ά. Οι νέοι όμως δε παρακολουθούν τα δελτία ειδήσεων στα τηλεοπτικά κανάλια. Εκείνοι αναζητούν πληροφορίες μάλλον στους δικτυακούς τόπους, αλλά το ενδιαφέρον τους για τις ειδήσεις γενικά δεν είναι μεγάλο. Μια έκπληξη για μας ήταν ο ισχυρισμός των νέων ότι δεν ενημερώνονται τόσο από τα παραδοσιακά ΜΜΕ ή τα μίντια στο Διαδίκτυο, αλλά από άλλους ανθρώπους. Κάτι που είναι χαρακτηριστικό για τους νέους είναι ότι όταν κάποιος τους λέει ότι κάτι είναι ενδιαφέρον, εκείνοι αναζητούν πληροφορίες στο Διαδίκτυο. Πολύ πιο σπάνια παρατηρείται σκόπιμη αναζήτηση πληροφοριών.»

Ο δυναμικός τρόπος ζωής των νέων και οι τεράστιοι όγκοι πληροφοριών που τους προσφέρει ο ιστοχώρος, καθορίζουν τους τρόπους με τους οποίους εκείνοι τις χρησιμοποιούν. Από την άποψη αυτή οι νέοι διαφέρουν πολύ από τους γονείς τους.

«Οι μεγαλύτερες γενεές έχουν τη συνήθεια να διαβάζουν τα ολόκληρα άρθρα στις εφημερίδες ή να βλέπουν μια τηλεοπτική εκπομπή από την αρχή ως το τέλος», εξηγεί ο υφηγητής

Σπάσοφ. «Αντίθετα, οι νέοι δε θέλουν να διαβάζουν μακροσκελή κείμενα. Προτιμούν να διαβάζουν τους τίτλους των ειδήσεων. Αυτός ο τρόπος κατανάλωσης των πληροφοριών σε μεγάλο βαθμό επηρεάζεται από το Διαδίκτυο. Παρόμοιος τρόπος κατανάλωσης των πληροφοριών κρύβει πολλά ρίσκα, γιατί δε είναι δυνατό να είναι κανείς καλά ενημερωμένος όταν διαβάζει μόνο τους τίτλους ή ενημερώνεται από τους φίλους τους. Εδώ φτάνουμε στον διπλό ρόλο του Διαδικτύου που εξολοκλήρου αλλάζει τη στάση απέναντι στις πληροφορίες και καθιστά τους χρήστες ως ένα βαθμό όχι τόσο καλά ενημερωμένους. Γιατί, όταν ξέρεις ότι σε κάθε στιγμή μπορείς να ενημερωθείς μέσω του Διαδικτύου, στην ουσία πολύ συχνά αναβάλλεις την ενημέρωση, επειδή η πρόσβαση στις πληροφορίες είναι πολύ εύκολη. Αυτό είναι ένα από τα παράδοξα των τεράστιων όγκων πληροφοριών που κυκλοφορούν στο Διαδίκτυο.»

Κατά τον υφηγητή Σπάσοφ, το μεγαλύτερο θύμα του Διαδικτύου είναι η κλασική λογοτεχνία. Οι νέοι όλο και σπανιότερα διαβάζουν κλασικά λογοτεχνικά έργα. Αποδείχθηκε όμως ότι το Διαδίκτυο ενθαρρύνει το διάβασμα έργων επιστημονικής φαντασίας και fantasy. «Το μεγάλο ενδιαφέρον για τα έργα επιστημονικής φαντασίας και fantasy οφείλεται στο γεγονός ότι στο Διαδίκτυο υπάρχουν πολλές κοινότητες αναγνωστών τέτοιου είδους λογοτεχνίας», λέει ο υφηγητής Σπάσοφ. «Οι νέοι πολύ συχνά γίνονται μέλη των ομάδων αυτών και σχολιάζουν τα αντίστοιχα έργα. Ο παγκόσμιος ιστός αλλάζει ριζικά τη στάση απέναντι στο διάβασμα γενικότερα, γιατί οι άνθρωποι αρχίζουν να διαβάζουν κείμενα, για τα οποία έχουν ειδικό ενδιαφέρον, και όχι τόσο για να διευρύνουν τις γνώσεις τους. Το διάβασμα γίνεται πολύ πιο πραγματιστικό. Δε θα έλεγα ότι οι νέοι διαβάζουν λιγότερο. Διαβάζουν πολύ, αλλά κυρίως blog ή αυτά που γράφουν άλλοι χρήστες στο Διαδίκτυο. Το Ιντερνέτ ενθαρρύνει επίσης τη γραφή και οι νέοι είναι πολύ δραστήριοι. Οι έρευνες των φοιτητικών κοινοτήτων δείχνουν ότι αν ένας φοιτητής γράφει 70 σελίδες φοιτητικών εργασιών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, για την ίδια περίοδο γράφει 600 σελίδες emails»⁴⁴.

8.4 ΜΜΕ και Ηλικιωμένοι στη Λάρισα

Μια σχετική έρευνα για την ενημέρωση των ηλικιωμένων κάναμε στην περιοχή της Λάρισας. Παρατηρήσαμε ότι οι προτιμήσεις των νέων με αυτών των ηλικιωμένων διαφέρουν κατά πολύ.

---

⁴⁴ Bnr: http://bnr.bg/sites/el/Lifestyle/Life/Pages/19102009_youth_internet_habits.aspx, Ημερομηνία ανάκτησης: 02/7/13

8.4.1 Εφημερίδες

Όσον αφορά τους ηλικιωμένους διαπιστώσαμε μια σημαντική διαφορά. Διαφορετική ενημέρωση προτιμούν οι άντρες από τις γυναίκες. Όσον αφορά τις εφημερίδες οι άντρες ηλικιωμένοι μένουν σταθερά στην ενημέρωσή τους σε καθημερινή βάση από τις εφημερίδες της Λάρισας. Μέρος των καθημερινών εξόδων τους είναι η αγορά μιας εφημερίδας, καθώς είναι συνήθεια χρόνων η οποία έχει γίνει ανάγκη. Νιώθουν την ανάγκη να είναι ενήμεροι για τις πολιτικές εξελίξεις καθώς είναι το κύριο αντικείμενο συζήτησης στις καθημερινές εξόδους τους.

8.4.2 Τηλεόραση

Σε αντίθεση οι γυναίκες της τρίτης ηλικίας προτιμούν να ενημερώνονται από την τηλεόραση. Ίσως αναγκαστικά διότι τις περισσότερες ώρες της ημέρας τους τις περνούν στο σπίτι. Σε ερώτησή μας αν προτιμούν τηλεοπτικούς σταθμούς με έδρα την Λάρισα ή τα μεγάλα κανάλια, απάντησαν ότι επειδή παρακολουθούν τηλεοπτικές σειρές σε μεγάλα τηλεοπτικά κανάλια εκεί παρακολουθούν και τις αντίστοιχες ειδήσεις.

8.4.3 Διαδίκτυο

Ελάχιστα είναι τα άτομα της τρίτης ηλικίας που ενημερώνονται από το διαδίκτυο. Ωστόσο οι εξαιρέσεις αυτές αποδεικνύονται να είναι φανατικοί υποστηρικτές και λάτρεις του διαδικτύου.

8.4.4 Συμπεράσματα

Κάποια συμπεράσματα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας είναι ότι το αντρικό μέρος αυτού ενασχολούνται σε καθημερινή βάση με τα πολιτικά δρώμενα τοπικά, εθνικά και παγκόσμια. Έχουν ιδιαίτερα ανεπτυγμένη την οξυδέρκεια καταστάσεων αλλά και την κρίση στην είδηση. Ακόμη με μεγάλη οξυδέρκεια παρακολουθούν τις ειδήσεις στην τηλεόραση, την οποία πιστεύουν ότι εξυπηρετεί σκοπιμότητες χωρίς να είναι αντικειμενική απέναντι στην είδηση. Εύκολα αναγνωρίζουν γιατί ειπώθηκε έτσι μια είδηση, πως έπρεπε να ειπωθεί και τις σκοπιμότητες που κρύβονται υπογείως. Τα στοιχεία αυτά φυσικά αφορούν τους ηλικιωμένους της Λάρισας.

9 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[1] Σέλλα, Ο., (2009), «Το πανόραμα του ελληνικού Τύπου», Ημερομηνία δημοσίευσης: 08-02-09,

Kathimerini:

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_9_08/02/2009_302238

Ημερομηνία ανάκτησης: 20/2/13

[2] to-paliatzidiko:

http://to-paliatzidiko.blogspot.gr/2012/06/blog-post_04.html

Ημερομηνία ανάκτησης: 20/2/13

[3] Livepedia:

http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1_%CE%88%CE%BD%CF%84%CF%85%CF%80%CE%B1_%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1

Ημερομηνία ανάκτησης: 22/2/13

[4] Users:

<http://users.sch.gr/kassetas/scripta1paper14.htm>

Ημερομηνία ανάκτησης: 21/2/13

[5] Τσαπάλας, Δ., «*Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ*»

Video:

http://video.minpress.gr/wwwminpress/synedrio_efimeri_proklisi/synedrio_efimeri_proklisi_enb1.pdf

Ημερομηνία ανάκτησης: 21/2/13

[6] Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%BF>

Ημερομηνία ανάκτησης: 28/2/13

[7] Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%BF#.CE.95.CE.AF.CE.B4.CE.B7_.CF.81.CE.B1.CE.B4.CE.B9.CE.BF.CF.86.CF.8E.CE.BD.CE.BF.CF.85

Ημερομηνία ανάκτησης: 28/2/13

[8] Kathimerini:

<http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/1995/12/31121995.pdf>

Ημερομηνία ανάκτησης: 28/2/13

[9] Psithiri:

<http://www.psithiri.gr/magazine/article/67/>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[10] Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CF%8C%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%BF#.CE.A4.CE.BF_.CF.81.CE.B1.CE.B4.CE.B9.CF.8C.CF.86.CF.89.CE.BD.CE.BF_.CF.83.CF.84.CE.B7.CE.BD_.CE.95.CE.BB.CE.BB.CE.AC.CE.B4.CE.B1

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[11] Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%8C%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7#.CE.95.CF.84.CF.85.CE.BC.CE.BF.CE.BB.CE.BF.CE.B3.CE.AF.CE.B1>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[12] Egpaid.blogspot

http://egpaid.blogspot.com/2010/01/blog-post_3044.html

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[13] Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%AF%CE%B3%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%8C%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[14] Kathimerini:

http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathfiles_100030_04/04/2006_149723

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[15] Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%AF%CE%B3%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%8C%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[16] Thivarealnews:

<http://thivarealnews.blogspot.com/2011/06/pulse-rc.html>

[17] Kathimerini:

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_world_1_05/05/2006_182876

[18] Wikipedia:

<http://el.wikipedia.org>

[20] Newsedu:

http://newsedu.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=3987:-q-----q&catid=45:arthra&Itemid=135

[21] Tovima:

<http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=495530>

[22] Κοπάνου, Κ., (2008), «*Ο Λαρισαϊκός Τύπος «τροχός» διακίνησης ιδεών*», Ημερομηνία Δημοσίευσης: Κυριακή, 23 Νοεμβρίου 2008,

Eleftheria:

<http://www.eleftheria.gr/index.asp?cat=9&aid=4175>

Ημερομηνία ανάκτησης: 21/2/13

[23] Eleftheria:

<http://www.eleftheria.gr/index.asp?pg=5>

Ημερομηνία ανάκτησης: 22/2/13

[24] Kirikas:

<http://www.kirikas.gr/gr/history.php>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[25] Leukipoli:

<http://www.leukipoli.gr/2008/uncategorized.asp?ID=1043>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[26] Wikipedia:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82_%CE%B5%CF%86%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%B4%CF%89%CE%BD_%CE%BB%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%AE%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[27] Agrofitro:

<http://www.agrofitro.gr/news.htm>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[28] Periferianews:

http://www.perifereianews.gr/portal/page?_pageid=134,201270&_dad=portal&_schema=PORTAL&_ID=7617

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[29] Thessalikipress:

<http://www.thessalikipress.gr/html/etairiko-profil.html>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[30] Athinageorgiou:

<http://athinageorgiou.wordpress.com/nomoslarissas/>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[31]Greekradios:

<http://greekradios.gr/>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[32] Avantifm:

<http://www.avantifm.gr/1076/philosophy.php>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[33]Radiopalama:

<http://www.radiopalama.gr/maintenance.aspx>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[34] Powerfm:

<http://www.powerfm.gr/>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[35] Greekradios:

http://greekradios.gr/radios_area2.asp?mega_id=2&offset=70

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[36] Kivotos-fm:

<http://www.kivotos-fm.gr/>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[37] Radiofoniaagias942:

<http://www.radiofoniaagias942.gr/radioagia/index.php>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[38] Trttv:

<http://www.trttv.com/ekdilosis.php>

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[39] Thessaliatv:

http://www.thessaliatv.gr/?action=thessalia_tv

Ημερομηνία ανάκτησης: 25/2/13

[40] Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A. (1961). «*Imitation on film-mediated aggressive model. Journal of Abnormal & Social Psychology*», 66, 3-11.

[41] Newsit:

http://www.newsit.gr/default.php?pname=Article&art_id=171419&catid=7

[42] Larisaout:

<http://www.larisaout.gr/about>

[43] Kathimerini:

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economy_2_29/07/2001_5004674

Ημερομηνία ανάκτησης: 02/7/13

[44] Zskepsis.blogspot:

http://zskepsis.blogspot.gr/2011/09/blog-post_17.html

Ημερομηνία ανάκτησης: 02/7/13

[45] Bnr:

http://bnr.bg/sites/el/Lifestyle/Life/Pages/19102009_youth_internet_habits.aspx

Ημερομηνία ανάκτησης: 02/7/13

